

Rast i razvoj Singapura

Svijetlica, Toni

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:869681>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"

Toni Svijetlica

Rast i razvoj Singapura
Završni rad

Pula, 2015.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"

Rast i razvoj Singapura
Završni rad

Ime i prezime: Toni Svijetlica

Smjer: Management i poduzetništvo

JMBAG: 0303022127

Kolegij: Uvod u ekonomiju

Mentor: Doc.dr.sc. Saša Stjepanović

Pula, 22. kolovoza 2015.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Toni Svijetlica, kandidat za prvostupnika Poslovne ekonomije ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio preddiplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student:

U Puli, 22. kolovoza 2015. godine.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. EKONOMSKI RAST I RAZVOJ.....	3
2.1. Ekonomski rast.....	3
2.1.1. Čimbenici ekonomskog rasta.....	4
2.1.2. Teorije ekonomskog rasta.....	5
2.1.3. Nove teorije ekonomskog rasta.....	9
2.2. Ekonomski razvoj.....	11
2.2.1. Elementi ekonomskog razvoja.....	12
2.2.2. Ciljevi ekonomskog razvoja.....	14
2.2.3. Strategije ekonomskog razvoja.....	16
2.3. Azijski tigrovi kao primjer uspješne strategije razvoja.....	17
3. SINGAPUR - TEMELJNI PODATCI.....	19
3.1. Pregled značajnijih povijesnih zbivanja.....	19
3.2. Geografski smještaj.....	21
3.3. Stanovništvo i socio-ekonomske značajke.....	25
4. EKONOMSKI RAST I RAZVOJ SINGAPURA.....	27
4.1. Kretanje i struktura BDP-a.....	27
4.2. Ekonomski rast Singapura s osvrtom na izvoz.....	32
4.3. Fiskalna politika i ekonomski rast Singapura u 20. stoljeću.....	35
4.4. Osvrt na ekonomski rast i razvoj Singapura tijekom 20. stoljeća.....	41
5. ZAKLJUČAK.....	44
6. POPIS LITERATURE.....	46
7. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFOVA.....	47
8. SUMMARY.....	48

1. UVOD

Tema ovog rada je ekonomski rast i razvoj Singapura. Burna povijesna događanja, popraćena ekonomskim rastom i razvojem tijekom 20. stoljeća osnovna su problematika koja se istražuje u ovome radu. Ova otočna država, smještena u jugistočnoj Aziji, spada u skupinu manjih država svijeta, ali je ujedno i najnaseljenija i najbogatija država. U literaturi se često naziva i Azijskim Gibraltarom zbog iznimno značajnog geostrateškog položaja, a spada u skupinu tzv. Azijskih tigrova. Razlog zbog kojeg se posebna pažnja u ovome radu pridaje analizi Singapura ne očituje se u posebnosti njegovih geografskih obilježja i povijesnih previranja na ovome teritoriju, već u značaju ovoga gospodarstva s aspekta globalne ekonomije. Naime gospodarstvo Singapura predstavlja jedan od nauspješnijih modela ekonomskog razvoja, a u današnjici se očituje kao jedno od važnijih na globalnoj razini. Vjeruje se da će se trend ekonomskog rasta i razvoja Singapura nastaviti i tijekom 21. stoljeća pa čak i dodatno intenzivirati.

Cilj rada je detaljno razmotriti ekonomski rast i razvoj Singapura u spomenutom stoljeću, kao jednog od nauspješnijih procesa na globalnoj razini. U okviru navedenoga razmatraju se ekonomske kategorije kojima se predočava i potvrđuje iznimno uspješan rast i razvoj ovoga gospodarstva. Svrha rada je ukazati na prednosti alternativnog modela razvoja koji je zaslužan za današnju poziciju singapurskog gospodarstva s aspekta globalne ekonomije te potvrditi početnu hipotezu.

Struktura rada sastoji se od tri poglavlja pored uvoda i zaključka. Prvo poglavlje tiče se teorijskog dijela u kojem se pojmovno određuje ekonomski rast i razvoj te osnovna obilježja ovih dugoročnih procesa u ekonomiji. Osim navedenoga, analiziraju se modeli i strategije razvoja, te se u konačnici posebno analizira alternativni model tzv. Azijskih tigrova ili Azijski model razvoja gospodarstva. U sljedećem poglavlju pažnja se posvećuje istraživanju povijesnih događanja na ovome teritoriju te temeljnim obilježjima Singapura s gledišta geografskih karakteristika, kao i demografskih te socio-ekonomskih obilježja. Ovim se pristupom nastoji uvesti čitatelja u srž problematike rada te se stvara osnova za razradu središnje tematike koja se iznosi u posljednjem poglavlju. Shodno navedenome, posljednje poglavlje rada istražuje ekonomski rast i razvoj Singapura tijekom 20. stoljeća. U okviru navedenoga posebno se razmatra kretanje bruto domaćeg proizvoda i njegovih komponenti, izvoza, te pitanje fiskalne politike u navedenom razdoblju. U konačnici se daje osvrt na strategiju razvoja Singapura. Na ovaj se način nastoji detaljno i smisljeno razraditi spomenutu

tematiku rada, a zaključke iznijeti u okviru smislene cjeline.

Metodologija istraživanja temelji se na nekoliko osnovnih metoda. Metoda analize poslužila je raščlambi prikupljene literature i ostalih izvora podataka, koji su kasnije metodom sinteze oblikovani u konkretne zaključke. Metodom apstrakcije istaknuli su se najvažniji elementi, značajni za razradu teme i donošenje konačnih zaključaka. Povijesna metoda korištena je pri proučavanju povijesne građe, dok su induktivna i deduktivna metoda doprinjele konkretnom zaključivanju i dokazivanju postavljenih hipoteza. Statističkom su metodom analizirani relevantni podatci o ekonomskim kategorijama te ekonomskom rastu i razvoju generalno, a usporedbi podataka u vremenskim razdobljima poslužila je komparacijska metoda istraživanja. U konačnici je predloženi tekst oblikovan metodom deskripcije.

2. EKONOMSKI RAST I RAZVOJ

Generalno, rast i razvoj su pojmovi koji se međusobno nadopunjuju, te su usko povezani. Rast se kao pojam može odrediti u okviru kvantitativnog značenja, dok razvoj pored kvantitativnog podrazumijeva i kvalitativno značenje.

U ekonomiji, ekonomski rast i razvoj predstavljaju temeljne pojmove, pa se njihovu izučavanju pristupa na detaljistički način. Ekonomski rast se odnosi na korištenje raspoloživih inputa s ciljem što većeg povećanja konačnog outputa. Misli se na korištenje raspoloživih resursa kako bi se maksimizirala ukupna proizvodnja te se potpunije zadovoljile sadašnje potrebe, uz istovremeno jačanje osnove za buduću proizvodnju i potrošnju. Ekonomski rast razmatra se kvantitativno (količinski) u okviru odabrane ekonomske kategorije i promatranog razdoblja (npr. povećanje BDP-a u nekom vremenskom razdoblju). S druge pak strane, ekonomski razvoj pored kvantitativnog značenja, podrazumijeva i kvalitativno. Točnije, ekonomski razvoj uz rast konačnog outputa objedinjuje i niz ostalih promjena kao što su tehnološke, organizacijske i strukturne promjene u gospodarstvu.

Prema prethodno navedenim činjenicama, ekonomski razvoj je širi pojam od ekonomskog rasta. U okviru ovoga poglavlja detaljnije se istražuje problematika ekonomskog rasta i razvoja, kao i temeljnih pitanja vezanih uz navedeno.

2.1. Ekonomski rast

Opće prihvaćena definicija ekonomskog rasta definira ovaj pojam kao ekspanziju potencijalnog BDP-a ili nacionalne proizvodnje neke zemlje.¹ To znači da je za postizanje gospodarskog rasta nužno da se granica proizvodnih mogućnosti zemlje pomakne prema van.

Osim BDP-a, često se pri definiranju i proučavanju ekonomskog rasta koristi BDP po stanovniku kao ekonomska kategorija proizvodnje po osobi. Njome se zapravo određuje brzina rasta životnog standarda, a može se reći da rast BDP-a po stanovniku prethodi rastu ukupnog BDP-a zemlje.

Kvalitetan pristup analizi ekonomskog rasta nameće potrebu istraživanja čimbenika i teorija ekonomskog rasta, te novije trendove proizvodnosti.

¹Samuelson, P. A., Nordhaus, W. D. (2010.). "Ekonomija", Mate d.o.o., Zagreb, str. 503.-504.

2.1.1. Čimbenici ekonomskog rasta

Koncept ekonomskog rasta objedinjuje četiri ključna čimbenika. Pri tome se misli na:

- Ljudske resurse – ponuda rada, obrazovanje, vještine, disciplina, motivacija, odgovornost;
- Prirodne resurse – zemlja, minerali, goriva, kvaliteta okoliša;
- Kapital – strojevi, tvornice, ceste, intelektualni kapital;
- Tehnološke promjene i inovacije - znanost, strojarstvo, upravljanje, poduzetništvo.²

U literaturi se odnos ovih čimbenika često prikazuje i objašnjava agregatnom funkcijom proizvodnje (AFP), pri čemu se ukupna nacionalna proizvodnja povezuje s raspoloživim inputima i tehnologijom (Slika 1.).

Slika 1. Agregatna funkcija proizvodnje – AFP

$$Q = AF(K, L, R)$$

Q – proizvodnja
K – proizvodne usluge kapitala
L – inputi rada
R – prirodni resursi koji se koriste u proizvodnom procesu
A – razina tehnologije
F – funkcija proizvodnje

Izvor: Samuelson, P. A., Nordhaus, W. D. (2010.). "Ekonomija", Mate d.o.o., Zagreb, str. 503.

Proizvodnja je rezultat kombinacije navedenih elemenata. Povećanjem inputa očekuje se porast ukupne proizvodnje, odnosno outputa. Pri tome proizvodnost podrazumijeva omjer proizvodnje i ponderiranog prosjeka inputa. Pri tome, tehnologija ima veliki značaj u povećanju proizvodnje uz korištenje iste količine inputa.

Ljudski resursi se često u literaturi ističu kao pokretač ekonomskog rasta. Pri tome se kvaliteta inputa rada poima kao presudan čimbenik koji se detaljnije analizira s aspekta vještina, znanja i discipline radne snage.³ Ljudski resursi su potrebni kako bi se ostali

²Ibidem.

³Vidaković, N.: "Ekonomski rast", http://www.neven-vidakovic.com/pdf/mojabanka/ekonomski_rast.pdf, 12.

elementi integrirali, odnosno kako bi se kapital i raspoloživi resursi mogli upotrebljavati u proizvodnom procesu, a tehnologija dalje razvijati. Pri tome je posebno važno kontinuirano obrazovanje radne snage, posebice u suvremenim uvjetima poslovanja koje nameće potrebu kontinuiranog unapređenja znanja i promicanje cjeloživotnog učenja. Poseban značaj navedenoga ističe se u slučaju dugoročnog ekonomskog rasta.

Prirodni resursi sljedeći su značajan čimbenik. Današnje razvijene zemlje svijeta svoji su gospodarski rast i razvoj primarno ostvarile zbog iznimnog bogatstva prirodnim resursima. Ipak, ovaj čimbenik nije presudan za ekonomski rast uzme li se u obzir da neke zemlje koje su oskudne prirodnim resursima ipak bilježe ekonomski rast i razvoj. Jedan od primjera je Japan koji je navedeno ostvario zahvaljujući sektoru temeljenom na ljudskim resursima i kapitalu, a manje na prirodnim resursima.⁴

Kapital se kao čimbenik ekonomskog rasta odnosi na strojeve, mašineriju i alate, računala i ostale hardvere. Pri tome on ne uključuje financijski kapital ili udjele u vlasništvu. Značaj kapitala ovisi o orijentiranosti gospodarstva neke zemlje. Posljedično, uslužno orijentirano gospodarstvo ne pridaje toliki značaj kapitalu u ovome smislu, koliko to čini industrijski orijentirano gospodarstvo.

Tehnologija označava stupanj automatizacije proizvodnog procesa. Ona se odnosi na opremu i procese proizvodnje. Misli se na tehnologiju na mikroekonomskom i makroekonomskom nivou. Mikroekonomski nivo odnosi se na razinu poduzeća, odnosno na činjenicu kojim tehnologijama i tehnološkim procesima raspolaže neko poduzeće, a makroekonomska razina predstavlja eksterne faktore koji utječu na poslovanje poduzeća (npr. cestovna infrastruktura).⁵ U suvremenom je dobu tehnologija temelj ekonomskog rasta, a njezin značaj kontinuirano se intenzivira i raste.

2.1.2. Teorije ekonomskog rasta

Teorije ekonomskog ili gospodarskog rasta u funkciji su definiranja načina na koji je najučinkovitije i najjednostavnije postići gospodarski rast. Točnije, svaka od postojećih ekonomskih teorija posebno naglašava značaj jednog od navedenih čimbenika ekonomskog rasta.

kolovoza 2015., str. 2.

⁴Op. cit. pod 1.

⁵Op. cit. pod 3.

Prva teorija je Smithova i Malthusova klasična dinamika. Ova se teorija razvila u Sjedinjenim Američkim Državama u 18. stoljeću, kada je Adam Smith dao svoj doprinos u priručniku o ekonomskom razvoju.⁶ Njegova se teorija naziva "zlatnim dobom" jer u svom djelu spominje vrijeme kada je zemlja kao prirodni resurs bila u potpunosti besplatna svima, a prisvajanjem zemlje i povećanjem broja stanovništva, proporcionalno se gomilao i kapital te je kao konačni rezultat rasla i ukupna proizvodnja. S obzirom da nije bilo odbitka za rentu, kao ni kamata na kapital, nadnice radnika bile su jednake ukupnom nacionalnom dohotku (Slika 2.).⁷

Slika 2. Smithovo zlatno doba

Izvor: XXX: "Putevi rasta poduzeća", www.100megsfree.com/memo/mikro/dado28_teorija%20rasta.doc, 13. kolovoza 2015.

Udvostručenjem broja stanovnika dolazi do udvostručenja nacionalne proizvodnje, pri čemu se na nadnice raspoređuje čitav nacionalni dohodak, a realna nadnica predstavlja konstantu u vremenu. Konačna podjela i eksploatacija sveukupne površine zemlje dovodi do nemogućnosti daljnje proizvodnje i ekonomskog rasta. Pri tome se ističe zakon opadajućih prinosa. Veći broj ljudi stvara veći rad, a rezultat su niže nadnice i manji BDP po stanovniku.

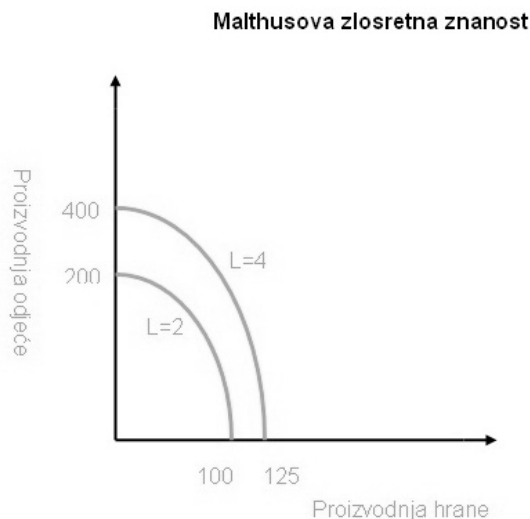
T. R. Malthus ukazao je na činjenicu da će stanovništvo nastaviti rasti dok nadnice

⁶XXX: "Putevi rasta poduzeća", www.100megsfree.com/memo/mikro/dado28_teorija%20rasta.doc, 13. kolovoza 2015.

⁷Ibidem.

budu iznad egzistencijalne razine, nakon čega slijedi povećanje smrtnosti stanovništva. Prema njemu, radnička je klasa osuđena na težak, okrutan i kratak život, a ta je tvrdnja dobila kritiku ekonomije Thomasa Carlylea koji je naziva "zlosretna ekonomija" ili "turobna znanost" (Slika 3.).⁸

Slika 3. Malthusova turobna znanost

Izvor: XXX: "Putevi rasta poduzeća", www.100megsfree.com/memo/mikro/dado28_teorija%20rasta.doc, 13. kolovoza 2015.

Iz prethodne se slike zaključuje kako rast ukupnog broja stanovništva prati isti rast dostupnosti hrane kao egzistencijalnog elementa. Povećanje ukupnog broja stanovništva pokreće opadajuće prinose. Udvostručenje inputa utječe na povećanje proizvodnje ali tek za 25% što je vidljivo na prethodnom prikazu.

Sljedeći model ekonomskog rasta je neoklasični model koji je nastao 1956. godine, a razvili su ga Solow i Swan.⁹ Ova teorije predstavlja temelj moderne teorije rasta, a može se razmotriti u okviru osnovne jednadžbe akumulacije kapitala (Slika 4.).

⁸Ibidem.

⁹Radošević, D (1996.). "Ekonomski rast i izvoz", <http://hrcak.srce.hr/31040>, 13. kolovoza 2015., str. 2.

Slika 4. Jednadžba akumulacije kapitala

$$\Delta k = sy - (n + d)k$$

k – kapital po stanovniku
s – stopa štednje po stanovniku
y – proizvodnja po stanovniku
n – egzogena stopa rasta stanovništva
d – stopa amortizacije fizičkog kapitala

Izvor: Radošević, D (1996.). "Ekonomski rast i izvoz", <http://hrcak.srce.hr/31040>, 13. kolovoza 2015., str. 2.

Iz navedenoga proizlazi da je stopa rasta kapitala po stanovniku jednaka stopi rasta štednje po stanovniku umanjenoj za iznos koji je potreban za opremanje nove radne snage i zamjenu otpisanog dijela kapitala. Pri tome, dugoročna ravnoteža ostvariva je u onom trenutku kada je štednja po stanovniku jednaka štednji za opremanje nove radne snage i otpisa dijela kapitala.

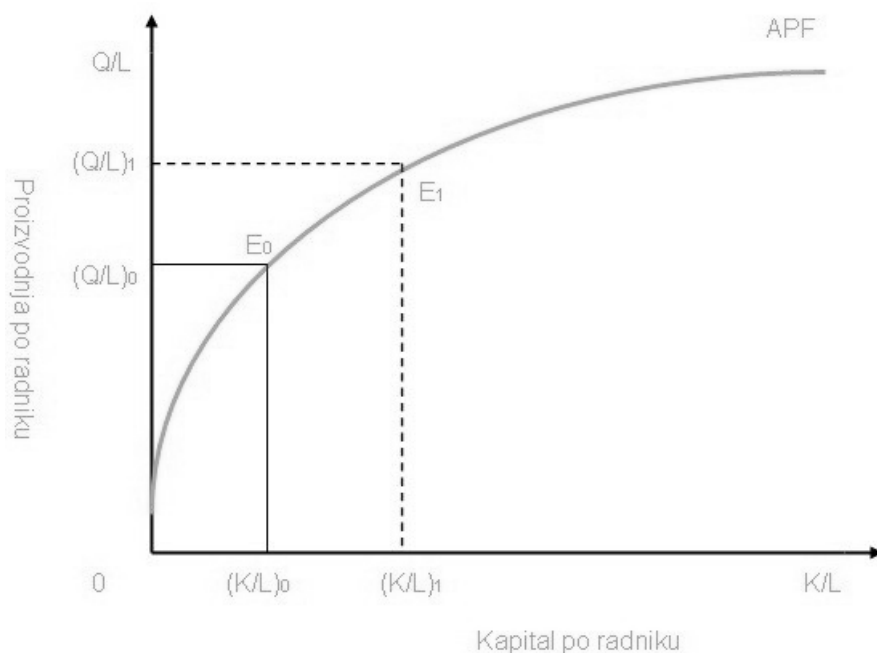
U okviru ove teorije važnu ulogu imaju tehnološke promjene i napredak. Tvrdi se da tehnološki napredak direktno utječe na povećanje proizvodnje i količine fizičkog kapitala po stanovniku sukladno egzogenoj stopi tehnološkog napretka. Povećanje štednje i investicije nema učinka na povećanje proizvodnje i stope rasta kapitala zbog opadajućih marginalnih prinosa kapitala kao faktora proizvodnje.¹⁰

Gospodarski rast putem povećanja kapitalne opremljenosti prikazuje se na sljedećoj slici (Slika 5.).

¹⁰ Ibidem.

Slika 5. Utjecaj povećanja kapitalne vrijednosti na ekonomski rast

Ekonomski rast pomoću kapitalne opremljenosti rada

Izvor: XXX: "Putevi rasta poduzeća", www.100megsfree.com/memo/mikro/dado28_teorija%20rasta.doc, 13. kolovoza 2015.

Iz prethodnog prikaza zaključuje se da se proizvodnja po radniku proporcionalno povećava s povećanjem količine kapitala po radniku, a ostali faktori kao tehnologija i kvaliteta radne snage ostaju nepromijenjeni.

2.1.3. Nove teorije ekonomskog rasta

Nove teorije ekonomskog rasta nazivaju se i endogenim teorijama. One tvrde da je ekonomski rast rezultat endogenog djelovanja ekonomskog sistema, a ne eksternih faktora. Nove teorije ekonomskog rasta javljaju se u 20. stoljeću, te se kontinuirano istražuju i nadopunjuju dosadašnja saznanja i teorije, pa se o njihovu nastanku i značaju ne može govoriti sa stajališta završenog čina.

Postoji nekoliko autora koji su se bavili, a neki se još uvijek bave ovim teorijama. Međutim, unutar ovoga dijela ističu se različiti modeli i teorije ekonomskog rasta, a neke od njih su:

1. Model Romera, Lucasa i Scotta - nove investicije dovode do tehnološkog procesa

("učenje putem rada") s konstantnim prinosima na razini poduzeća, te rastućim prinosima na razini ekonomije. Rastući prinosi i mogućnost neograničenog rasta integrirani su u ovaj model zahvaljujući ljudskom kapitalu;

2. Romer, Grossman, Helpman, Aghion, Howitt – naglasak postavljaju na istraživanje i razvoj, te na postojanje eksternalija;
3. Becker, Murphy, Tamura, Jones i Manuelli, King, Rebelo – ekonomski rast je isključivo rezultat akumulacije ljudskog i fizičkog kapitala.¹¹

U okviru novih teorija rasta izdvajaju se i modeli Agenora i Montielia i to:

- Prva grupa modela zasniva se na eksternalijama i rastućim prinosima, a podrazumijeva dva principa. Prvi model rasta naziva se AK model. Kapital se u ovome slučaju sastoji od ljudskog i fizičkog kapitala, a proizvodna funkcija je linearna pri čemu ukazuje na konstantne prinose. Pri ovome modelu, porast stope štednje proporcionalno utječe na porast stope rasta po stanovniku. Drugi pristup predviđa uvođenje eksternalija u ekonomski rast, odnosno eksternalije se javljaju u obliku tehnološkog znanja. Neki ih povezuju i s procesom javnog učenja, te s javnim investicijama;
- Sljedeća grupa modela također se zasniva na dva pristupa. Prvi od njih uzima u obzir da je individualan radnik više produktivan bez obzira na razinu znanja, čak i ako ostali radnici imaju viši ljudski kapital. Točnije, ravnotežna stopa rasta niža je od optimalne stope rasta pri nedovoljnim investiranjima u ljudski kapital u uvjetima potpune konkurentnosti. Sljedeći pristup identificira izvor eksternalija u razini znanja;
- Treća grupa modela je novijeg datuma, a razmatra financijske faktore i ekonomski rast. Pri tome se ističe Paganov model koji tvrdi da financijski razvoj utječe na povećanje stope štednje, te marginalnu produktivnost rada, kao i udio štednje u investicijama. U literaturi je ovaj efekt poznat pod nazivom "*conduit effect*".¹²

Spomenutim modelima detaljnije se pojašnjava ekonomski rast, te utjecajni čimbenici koji ga determiniraju. Ovime se potvrđuje izniman interes znanstvenika i ekonomista pri izučavanju ekonomskog rasta. Također, slična je situacija i s istraživanjem ekonomskog razvoja, čija se analiza daje u nastavku teksta.

¹¹Op. cit. pod 9, str. 5.

¹²Op. cit. pod 5, str. 5.-7.

2.2. Ekonomski razvoj

Ekonomski razvoj je složeni proces, te pojam koji je širi od ekonomskog rasta. Iako su ova dva pojma povezana, oni nisu uvjetovani. Naime, ekonomski rast ne garantira ekonomski razvoj, a zemlje koje ekonomski rastu ne moraju se nužno i razvijati u tom smislu.

Ovaj se pojam u literaturi definira kao dugoročan proces održivog rasta proizvodnje i dohotka koji je praćen strukturnim poboljšanjem, odnosno poboljšanjem opće kvalitete procesa i uvjeta. Osnovni cilj ekonomskog razvoja je dugoročno unapređenje i povećanje mogućnosti zadovoljenja potreba zajednice u smislu životnog standarda, financijske samostalnosti, političke slobode i opće kvalitete života.¹³

Proučavanje i evolucija pojma ekonomskog razvoja odvijala se u nekoliko faza. U ranoj fazi naglašava se koncept ekonomskog rasta (*economic growth*) koji podrazumijeva povećanje ukupne proizvodnje ili dohotka u ukupnom iznosu ili po stanovniku u nekom vremenskom razdoblju.¹⁴ Ovaj koncept mjeri ekonomski razvoj prema spomenutim ekonomskim kategorijama, o čemu je već bilo riječi. S obzirom da se ovaj koncept susreo s mnogim kritikama znanosti jer je zanemarivao drugi važan segment, čovjeka i kvalitetu života, dolazi do razvoja sljedećeg koncepta.

Nakon spomenutoga, uslijedio je koncept ekonomskog razvoja (*economic development*) koji je pored ekonomskog rasta uvažavao i ostale aspekte kao što su transformacija u strukturi privređivanja, promjene u svezi inputa i njihova korištenja u proizvodnom procesu, stupanj i kvalitetu zadovoljenja ljudskih potreba i slično. Ekonomski razvoj u ovome se smislu razmatra kroz tri procesa i to:

1. normativni proces – usmjerenje ostvarenju postavljenih ciljeva;
2. multidimenzionalni proces – usmjerenje pažnje na potrebe pojedinca i zajednice;
3. konzistentni proces – usklađivanje različitih ciljeva koji se ekonomskim razvojem nastoje ostvariti.¹⁵

U kontekstu navedenoga, 1970-tih godina razvija se indeks kvalitete života koji je sadržavao tri pokazatelja, a to su: očekivano trajanje života, stopa mortaliteta djece, stopa

¹³Šebić, F. (2011.). "Ekonomski razvoj", <http://www.scribd.com/doc/60887497/Ekonomski-razvoj-SKRIPTA#scribd>, 14. kolovoza 2015., str. 1.-2.

¹⁴Ibidem.

¹⁵Ibidem.

pismenosti stanovništva.¹⁶

Treća faza razvoja ovoga pojma obilježena je pojavom koncepta održivog razvoja (*sustainable development*). Održivi razvoj je fenomen koji podrazumijeva korištenje raspoloživih resursa u proizvodnom procesu s ciljem zadovoljenja potreba zajednice pri čemu se ne umanjuje kvaliteta i raspoloživost resursa budućim generacijama. On podrazumijeva tri dimenzije, a to su:

1. ekonomska – rast, efikasnost i stabilnost;
2. socijalna – jednakost i kulturni identitet;
3. ekološka – zadovoljna okolina, očuvanje okoliša i raspoloživih resursa.

Pojava ovoga koncepta utjecala je i na pojavu novih indeksa kvalitete života kao što su indeks blagostanja, indeks slobode i indeks održivog razvoja. Posljednji od navedenih promican je od strane Ujedinjenih naroda, a koristi sljedeće pokazatelje:

- očekivani životni vijek stanovništva;
- stopu pismenosti stanovništva;
- prosječne godine obrazovanja;
- BDP po stanovniku.¹⁷

U konačnici se zaključuje da je u samim začetcima razvoja ovoga pojma, zapravo postojao naglasak jedino na gospodarskom rastu. Tek s vremenom i drugom fazom razvoja ovaj aspekt dobiva i kvalitativno značenje pa se počinje uvažavati i kvaliteta života lokalne zajednice. S razvojem društva i dolaskom suvremenog doba, naglasak se postavlja i na ostale segmente, što se sročeno razmatra u okviru održivog razvoja. Osim kvantitativnog i kvalitativnog aspekta, sve se više naglašava briga o okolišu i budućim generacijama.

2.2.1. Elementi ekonomskog razvoja

Kao što je slučaj i kod ekonomskog rasta, na proces ekonomskog razvoja utječu određeni čimbenici, a to su ljudski resursi, prirodni resursi, kapital te tehnološke promjene i inovacije. Ovo su odrednice ekonomskog razvoja koje se u literaturi i praksi pomno istražuju.

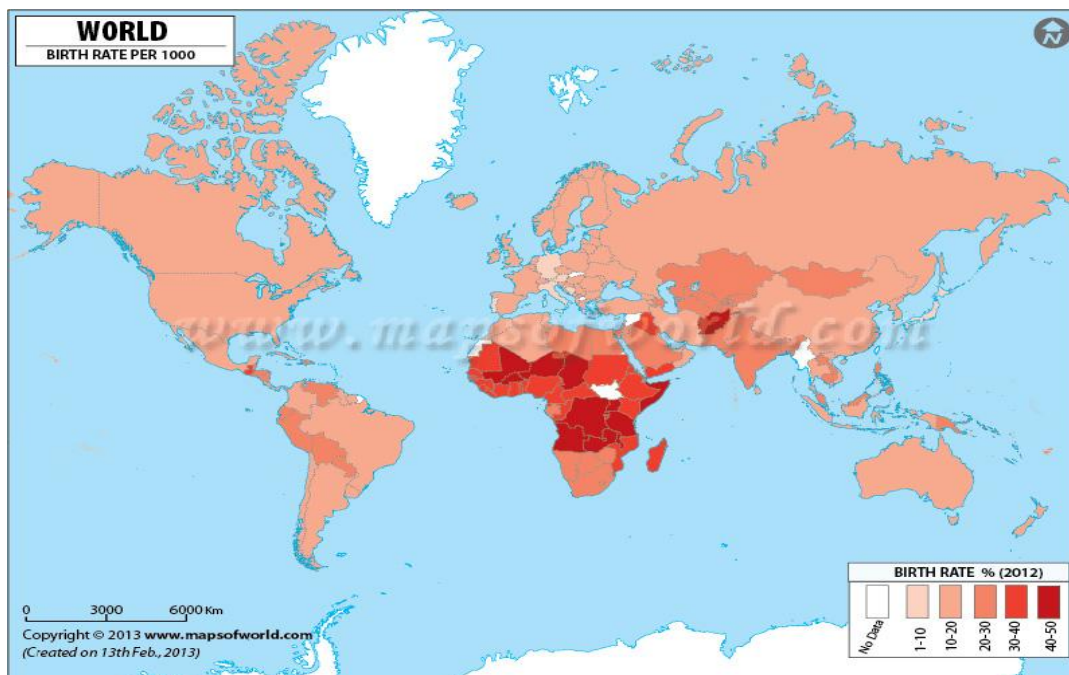
Ljudski resursi ili demografski čimbenici odnose se na veličinu radne snage, njezinu

¹⁶Ibidem.

¹⁷Ibidem.

kvalitetu, discipliniranost i motivaciju. Ljudski resursi i demografsko stanje u zemlji vrlo je značajan čimbenik ekonomskog razvoja jer su ljudi nositelji tog procesa. U suvremeno se doba sve više intenzivira problem eksplozije stanovništva. Iako se rezultati ekonomskog razvoja osjećaju na globalnoj razini po pitanju kontroliranog rasta stanovništva, još uvijek postoje države i regije u kojima je taj problem iznimno izražen. Nekonrolirani rast stanovništva posebno je izražen u nerazvijenim i nedovoljno razvijenim zemljama svijeta, odnosno na teritoriju Afrike, južne i jugozapadne Azije, te dijelom Južne Amerike. U nastavku slijedi prikaz stope nataliteta na regionalnoj i globalnoj razini (Slika 6).

Slika 6. Stope nataliteta u svijetu 2012. godine

Izvor: *Maps of World* (2012.): "World Birth Rate Map", <http://www.mapsofworld.com/thematic-maps/world-birth-rate-map.html>, 15. kolovoza 2015.

Zaključuje se da nekontrolirani rast stanovništva na globalnoj razini rezultira nemogućnošću zadovoljenja sve većih egzistencijalnih potreba, ubrzanim povećanjem siromaštva i neobrazovanosti stanovništva, kao i nizom ostalih problema ovoga karaktera. U okviru navedenoga, sve se više naglašava potreba za demografskom tranzicijom koja podrazumijeva stabilizaciju rasta broja stanovnika neke zemlje, nisku stopu nataliteta i mortaliteta.

Sljedeći element ekonomskog razvoja su prirodni resursi koji ujedno predstavljaju i osnovu ekonomskog razvoja neke zemlje. Naime, oprečna su mišljenja ekonomista koja

skupina resursa ima najveću vrijednosti i značaj po pitanju ovoga procesa. Dok neki ističu naftu ili rude drugi naglašavaju obradiva tla jer većina radne snage zapravo i radi u poljoprivredi kada je riječ o zemljama u razvoju.¹⁸

Suvremeno gospodarstvo zahtijeva veliki obujam kapitalnih dobara, a razlog tome je proizvodnja i ulaganje u proizvodne procese. Ističe se da razvijene zemlje ulažu minimalno 20% ukupnog nacionalnog dohotka u akumulaciju kapitala, dok nerazvijene zemlje ulažu najviše 5% navedenoga.¹⁹ Stoga se u današnjici nerazvijene zemlje suočavaju s velikim problemima kada je riječ o podizanju stopa štednje kako bi se pribavio kapital za daljnju proizvodnju. Osim toga, problem koji se ističe je i loša situacija s društvenim kapitalom, odnosno infrastrukturom nerazvijenih zemalja. Ovime se zapravo potvrđuje neupitan značaj kapitala s aspekta ekonomskog razvoja.

Posljednji čimbenik ekonomskog razvoja su tehnološke promjene i inovacije čiji se značaj u suvremeno doba sve više intenzivira. Tehnološke promjene podrazumijevaju kontinuirani proces usavršavanja sredstava za rad, izvora energije te uvođenje novih proizvodnih metoda i načina organizacije kao i upravljanja proizvodnim procesima. One direktno utječu na produktivnost rada. Razvijene zemlje svijeta prate tehnološke promjene te ulažu sredstva u inovacije i poduzetništvo, dok nerazvijene zemlje teško prate navedene svjetske trendove. Time se dodatno intenzivira globalna nejednakost s aspekta ekonomskog razvoja. Smatra se da će u budućnosti ovaj element gospodarskog razvoja dobivati sve veći značaj, čime će se nerazvijenim zemljama koje se teško snalaze po pitanju prethodnih čimbenika razvoja dodatno otežavati razvoj. Također, očekuje se sve veća tendencija ulaganja u razvoj tehnologije i tehnoloških promjena, kao i inovacija na primjeru razvijenih zemalja i zemalja u razvoju.

2.2.2. Ciljevi ekonomskog razvoja

Shodno navedenome zaključuje se kako ekonomski razvoj predstavlja jednu od složenijih društvenih pojava. Postoji niz autora i ekonomista koji se bave problematikom i istraživanjem ekonomskog razvoja te navode različite ciljeve ovoga procesa. Svi se oni slažu kako je riječ o multidimenzionalnom procesu koji za cilj ima nekoliko elemenata.

Među najznačajnijim ciljevima ekonomskog razvoja izdvajaju se sljedeći:

¹⁸Op. cit. pod 1, str. 527.

¹⁹Ibidem.

- brz, uravnotežen i stabilan ekonomski rast koji prate strukturne promjene u proizvodnji, preraspodjeli i potrošnji;
- rast zaposlenosti;
- rast efikasnosti;
- ekonomska otvorenost;
- ravnomjerna raspodjela;
- porast životnog standarda zajednice;
- unapređenje kvalitete života lokalne zajednice.²⁰

Iz navedenog se zaključuje da je riječ o nizu ekonomskih i društveno-socijalnih ciljeva. Također, napominje se da su navedeni ciljevi međusobno ovisni i uvjetovani. Kao primjer, ističe se da ostvarenje ekonomskog rasta u smislu rasta proizvodnosti utječe i na rast životnog standarda. Pri tome se posebno naglašava uravnotežen rast koji podrazumijeva dinamiku ekonomskog razvoja ali i jednakost u razvoju djelatnosti i grana, kao i stabilan ekonomski rast (niža stopa nezaposlenosti, stabilnost cijena, povoljni odnosi s inozemstvom).

Rast stope zaposlenosti jedan je od temeljnih ciljeva ekonomskog razvoja jer osigurava ekonomsku, socijalnu i psihološku ravnotežu. Pod time se misli na iskorištavanje raspoloživih kapaciteta, doprinos u poboljšanju životnog standarda, sigurnost i zadovoljstvo pojedinca i obitelji te ostalo.

Rast efikasnosti cilj je koji izražava ostvarenje najviših rezultata s minimalnim troškovima. U okviru navedenoga postoji proizvodna (uz najniže troškove proizvesti određen obujam i kvalitetu proizvodnje), alokacijska (alociranje resursa koji se mogu tržišno valorizirati) i distributivna (potrošnja raspoloživog dohotka uz stabilne cijene i dohodak) ekonomska efikasnost. Tretiranje ekonomske efikasnosti podrazumijeva statističku i dinamičku efikasnost, te mikro i makro efikasnost. Statistička efikasnost razmatra ekonomski rezultat s obzirom na količinu korištenih resursa, dok dinamička efikasnost određuje stupanj rasta konačne proizvodnje u odnosu na ulaganja u kapital i zapošljavanje. Mikro i makro efikasnost odnose se na razinu promatranja.²¹

Ekonomska otvorenost podrazumijeva da uspješan razvoj može biti samo onaj u kojem je gospodarstvo globalno otvoreno, odnosno s ciljem osobnih interesa uključuje se u suvremene tokove globalnog gospodarstva.

Ravnomjerna raspodjela podrazumijeva smanjenje nejednakosti u raspodjeli ukupnog

²⁰Op. cit. pod 13.

²¹Op. cit. pod 13, str. 14.

dohotka kako bi se smanjilo siromaštvo koje je posebno izraženo u nerazvijenim zemljama što je već i spomenuto.

Povećanje životnog standarda u konačnici predstavlja cilj koji je povezan s povećanjem proizvodnje pa time i dohotka, a odnosi se na materijalne, radne i društvene elemente. Usko je povezan s unapređenjem kvalitete lokalne zajednice.

Osim navedenih ciljeva, ekonomski razvoj ima i niz ostalih ciljeva koji proizlaze iz navedenih ili su usko vezani uz spomenute. Međutim, s obzirom na značenje analiziranih ciljeva moguće je generalizirati ih na prikazani način.

2.2.3. Strategije ekonomskog razvoja

Pored dosada navedenog, u nastavku ovoga poglavlja analiziraju se strategije ekonomskog razvoja. U suštini one označavaju načine i smjernice za ostvarenje ekonomskog razvoja kombiniranjem spomenutih elemenata. Na globalnoj razini može se identificirati mnogo načina, strategija ekonomskog razvoja zemalja. Neke od njih ekonomski razvoj ostvarile su na brži način, dok su neke to ostvarile otežano i drastično sporije.

Jedna od mogućih strategija razvoja je hipoteza zaostalosti koja naglašava međunarodni kontekst razvoja. Ovu je hipotezu iznio Alexander Gershenkron prikazujući kako realno zaostajanje neke zemlje može zapravo pomoći njezinom ekonomskom razvoju. On naglašava da se zemlje koje još uvijek nisu ostvarile ekonomski razvoj mogu osloniti na svoje predvodnice, odnosno razvijene zemlje i njihove daleko produktivnije tehnologije.²² Pri tome se konvergencija tih zemalja javlja kada zemlje s nižim dohotcima rastu brže od zemalja s visokim dohotcima.

Sljedeća strategija je ona koja postavlja odnos između industrije i poljoprivrede. Pri tome se razlikuje urbano i ruralno područje i ostvarenje dohotka na tim područjima. Dok neki industrijalizaciju sagledavaju kao put ka ekonomskom razvoju, ova strategija naglašava da je industrijalizacija kapitalno intenzivna i uzrokuje visoke stope nezaposlenosti, dok poljoprivreda zahtijeva manje kapitala i donosi veću mogućnost zapošljavanja.

Strategija koja postavlja državu naspram tržišta oslanja se na tradicionalne običaje, uvjerenja i utvrđene interese koji su kod nekih zemalja oprečni s djelovanjem tržišta i konkurentnosti na tržištu. Međutim, dosadašnja iskustva u ekonomiji upozoravaju na činjenicu da je oslanjanje na tržišta najučinkovitiji način upravljanja gospodarstvom i put k

²²Op. cit. pod 1, str. 531.

ekonomskom razvoju.

Posljednja strategija je ona koja usmjerava ekonomski rast i orijentaciju prema vani, a odnosi se na stav zemlje prema međunarodnoj trgovini. Zapravo se misli na politiku supstitucije uvoza. Pri tome se otvorenost trgovinske barijere oslanja na carine, a ne na kvote i ostale necarinske barijere. Time se minimizira miješanje u financijske tokove i omogućuje se djelovanje ponude i potražnje na financijskim tržištima. Također, izbjegava se monopol države u uvozu i izvozu te se drži državnu regulaciju na minimumu koji je potreban za uređeno tržišno gospodarstvo.²³ Glavni oslonac ove strategije je sustav dobiti i gubitaka privatnog tržišta koji vodi proizvodnju.

Zaključuje se kako država ima vodeću ulogu u ekonomskom razvoju, odnosno u ostvarenju navedenoga. Njezina se uloga očituje u uspostavljanju i održavanju povoljnog ekonomskog okruženja. Pri tome država mora usvajati i kontrolirati provedbu zakona u okviru zakonske regulative, podupirati inovacije, boriti se protiv korupcije, ulagati u istraživanje i ljudski kapital, ali podupirati i privatni sektor. Nakon prikazanih strategija ekonomskog razvoja zanimljivo je razmatranje nekih konkretnih primjera uspješnih strategija u svijetu. Postoji nekoliko uzornih primjera razvoja, među kojima su i zemlje istočne Azije. Ovaj primjer razmatra se u nastavku teksta.

2.3. Azijski tigrovi kao primjer uspješne strategije razvoja

Postoji nekoliko alternativnih modela ekonomskog razvoja koji se mogu promatrati na primjerima zemalja iz prakse. Među njima je i model razvoja tzv. Azijskih tigrova ili Azijski model razvoja kako se još u literaturi naziva. Ovaj model nedvojbeno predstavlja uspješnu strategiju ekonomskog razvoja, oko čega se slažu mnogi stručnjaci i ekonomisti. Riječ je o Južnoj Koreji, Singapuru, Hong Kongu i Tajvanu.

U nastavku se navode neka od temeljnih obilježja ove strategije razvoja koja su doprinjela uspješnom ekonomskom razvoju i zavidnoj poziciji na globalnoj razini. Pri tome se ističu:

- stope investicija – visoke stope investicija u službi osiguranja novih tehnologija i izgradnje potrebne infrastrukture kretale su se u prosjeku oko 20% više nego u ostalim regijama svijeta;
- makroekonomske osnove – niska inflacija i visoke stope štednje utjecale su na

²³Op. cit. pod 1, str. 533.

izgradnju osnove za ulaganje u ljudski i fizički kapital, te promicanje obrazovanja kao temelja ekonomskog razvoja;

- orijentacija prema van – podcjenjivanje vlastitih deviznih tečajeva u svrhu poticanja izvoza fiskalnim poticajima te praćenja tehnološkog napretka.²⁴

Iz navedenog se da zaključiti kako su ove zemlje imperativ razvoja postavile na investicije i tehnologiju, te ulaganje u kapital i obrazovanje. Pri tome su, oslanjajući se na strategiju orijentacije prema vani, vodile brigu o izvozu i tehnološkom napretku, oslanjajući se na primjere svojih predvodnica. Na taj način osigurale su kvalitetne temelje ekonomskog razvoja i globalnu poziciju kakvu zauzimaju u današnjici.

U nastavku rada, nakon temeljnih obilježja, daje se detaljna analiza ekonomskog rasta i razvoja Singapura, kao logičan slijed navedenoga.

²⁴Op. cit. pod 1, str. 535.

3. SINGAPUR – TEMELJNI PODATCI

Singapur je država globalnog značaja, bilo da je se razmatra kao vodeću globalnu turističku destinaciju, svjetsku velesilu s gledišta ekonomskog prosperiteta ili pak strogo pravno reguliranu državu. Iako površinom teritorija spada u skupinu manjih zemalja, ovo je jedna od najnaseljenijih zemalja, te ujedno jedna od gospodarski najistaknutijih zemalja svijeta. Navedene karakteristike su tek dio onoga što Singapur predstavlja u današnjici.

U nastavku se daje analiza osnovnih podataka i temeljnih obilježja Singapura. Pri tome se istražuju značajnija povijesna zbivanja, geografska obilježja, te demografska i socio-ekonomska obilježja.

Spomenutim pristupom istraživanja nastoji se uvesti čitatelja u srž problematike, te se stvoriti osnova za daljnju i ujedno središnju analizu gospodarstva ove države, odnosno njegova rasta i razvoja.

3.1. Pregled značajnijih povijesnih zbivanja

Povijesna previranja i zbivanja na ovome teritoriju usko su povezana sa središnjom problematikom ovoga rada. Naime, analizom povijesnih događanja istražuju se početci rasta i razvoja Singapura, te početak onoga što on predstavlja u današnjici. Stoga se analizi povijesti ove zemlje pristupa s posebnom pažnjom, pri čemu se ukazuje na najznačajnije i povijesno najvažnije događaje.

U literaturi postoji nekoliko teorija o porijeklu imena ove države, no sve se tvrdnje slažu o činjenici da Singapur bilježi dugu i burnu povijest. Tako jedna od spomenutih teorija tvrdi da se njegovo ime spominje već u 3. stoljeću, kada su ga Kinezi nazivali Pluozhong, što je značilo otok na kraju poluotoka.²⁵

Značajnija povijesna zbivanja razmatraju se od 14. stoljeća na dalje. Shodno navedenome, u 14. stoljeću zabilježena je bitka između Siama, današnjeg Tajlanda i Javanskog carstva Majapahit. U toj je bitci, 1377. godine Majapahit pokorio Singapur, a tadašnji vladar Palembanga Parasmeswara postavljen je za središnjeg vođu. Njegovom selidbom u Muar na Malajskom poluotoku osnovan je sultanat Malacca, a Singapur postaje važna luka tog sultanata. U narednim je godinama, pa i stoljećima Singapur bio utočište

²⁵Proleksis Enciklopedija (2013.): "Singapur", <http://proleksis.lzmk.hr/45950/>, 01. kolovoza 2015.

mnogih gusara.²⁶

Početak 19. stoljeća Singapur napada i zauzima sultan Johora, a tada se počinju osjećati i britanske aspiracije prema Singapuru. Godine 1819. Britanci su s tadašnjim sultanom sklopili sporazum o upravljanju Singapurom. Tadašnji grad Singapur bilježio je oko 1000 stanovnika koji su većim dijelom bili trgovci.²⁷ S godinama se britanska dominacija nad ovim područjem intenzivirala, a trgovina s Kinom rasla i razvijala. S ciljem zaštite svoje flote i jačanjem nad Nizozemcima, Britanci su osnovali trgovačke luke, među kojima je bila i ona u Singapuru koja je s vremenom postala strateški najvažnija i najperspektivnija luka Britanije. Uz luku Malacca i Penango, Singapur 1826. godine postaje Straits Settlements pod britanskom kontrolom, a šest godina kasnije središte vlada spomenutim gradovima-lukama. Takvom scenariju doprinio je povoljan geostrateški položaj.²⁸ Godine 1867. Straits Settlements postala je kolonija britanske krune "*Crown Colony*".²⁹

Nakon spomenutih događanja Singapur je nastavio svoj rast i razvoj pod britanskom vlašću, i postao glavna luka koja je povezivala Europu i istočnu Aziju. Postao je i vodeći svjetski centar izvoza kaučuka. Zahvaljujući prosperitetu, privlačio je mnoge imigrante, pa je broj stanovnika brzo rastao. Prosperitetno razdoblje Singapura zaustavlja se 1941. godine bombardiranjem i pokoravanjem od strane Japanaca. Oni mu mijenjaju ime u Syonan što je značilo "*Svjetlo Juga*". U ratu između Britanaca i Japanaca poginulo je oko 9000 Japanaca i 120 000 britanskih žrtava.³⁰

Nakon Drugog svjetskog rata Britanci ponovno zauzimaju vlast nad Singapurom, no 1947. godine dolazi do razdvajanja izvršne i zakonodavne vlasti. Britanski je guverner imao kontrolu nad kolonijom, ali je postojala odredba prema kojoj se glasanjem biralo još šestoricu članova zakonodavne vlasti. Godine 1953. britanska vlada imenovala je komisiju pod vodstvom Sir Georja Rendela s ciljem preispitivanja ustavne pozicije i ustroja te predlaganja promjena, koje su u konačnici usvojene kao temelj novog ustrojstva Singapura kojemu je dana veća samouprava.³¹

Posebno značajna godina je 1955. kada su održani prvi izbori, a prvi singapurski predsjednik vlade postaje David Marshall. Njegov nasljednik bio je Lim Yew Hock koji je

²⁶Ibidem.

²⁷Interijer Net (2008.): "*Singapur – grad lavova*", http://www.interijernet.hr/hr-razno/singapur—grad-lavova_56634, 01. kolovoza 2015.

²⁸Ibidem.

²⁹Izravno podvrgnuta vlasti kolonijalnog ureda u Londonu.

³⁰Op. cit. pod 27.

³¹Rowthorn, C.; Andrew, D.; Hellander, P.; Lindenmayer, C. (1999.): "*Malaysia, Singapore & Brunei*", Loney Planet Publications, Hawthorn, str. 516.-521.

1957. godine u Londonu uspješno dogovorio nove uvjete singapurskog ustrojstva, nakon čega je potpisan sporazum. Nakon dvije godine osnovana je samouprava, a tada su održani i prvi opći izbori za zakonodavnu vlast te je donesen novi ustav koji je potvrdio Singapur kao samostalnu regiju. Sir William Good postaje prvi predsjednik Singapura.³²

Godine 1963. formirana je uska politička i ekonomska suradnja između Federacije Malezije, Singapura, Sarawaka, te Sjevernog Bornea. Tada je formirana Malezija, no udruživanje je bilo kratkoga vijeka. Dvije godine kasnije Singapur se odvojio i postao suverena, demokratska i nezavisna država. Te godine priznat je od strane Ujedinjenih naroda i postao je članica Commonwealtha. Ubrzo nakon toga postaje republika, a prvi predsjednik bio je Yusof bin Ishak. U nadolazećim godinama provodio je industrijalizaciju, otvarane su mnoge banke, proizvodnja je rasla, ekonomija se restrukturirala, te se provodila privatizacija. Također, kontinuirano se ulagalo u obrazovanje, informatizaciju, širenje tehnologija i pružanje financijske stabilnosti. Godine 1971. stvorena je zračna, kopnena i morska vojna sila, a potom je uslijedilo udruženje s Indonezijom, Malezijom, Filipinima i Tajlandom u Udruženje Jugoistočnih Država – *Association of Southeast Asian Nations*.³³ To je bila prekretnica ka većem i jačem ekonomskom rastu i razvoju, te početak onoga što Singapur predstavlja u današnjici.

3.2. Geografski smještaj

Singapur, čije ime u prijevodu znači "*lavljí grad*" je republika s glavnim istoimenim gradom Singapurom. Ova otočna država smještena je u jugoistočnoj Aziji, točnije, 137 km sjeverno od ekvatora, te između Malezije i Indonezije (Slika 7.).³⁴

³²Ibidem.

³³Ibidem.

³⁴Svet Pedija (2013.): "*Singapur*", <http://svetpedija.com/2013/07/singapur/>, 02. kolovoza 2015.

Slika 7. Geografski smještaj Singapura

Izvor: Graovac Matassi, V. (2005.): "Azijski tigrovi", <http://www.geografija.hr teme/azijski-tigrovi/>, 02. kolovoza 2015.

Ova država prostire se na 718 km², a ukoliko se tome pridoda i površina pripadajućih 63 otoka, ukupna površina iznosi 732,6 km². Najveći otoci poslije Singapura su Pulau Tekong i Jurong.³⁵

Malajski poluotok i Singapur razdvaja uski morski prolaz, Johorski prolaz, preko kojeg je izgrađen most. Singapur se može pohvaliti zavidnim strateškim položajem u tjesnacu između Indijskog oceana i Tihog oceana. Tome dodatno u prilog ide i prirodna duboka luka, koja je ujedno i najveća u jugoistočnoj Aziji, pa time i jedna od značajnijih ako ne i najznačajnija luka. Zbog ovakvog položaja Singapur je jedno od najvećih trgovačkih središta, a upravo kroz Malajski prolaz prolazi većina brodova koji plove između istočne i južne Azije. Zbog spomenutog strateškog položaja, Singapur je poznat kao „Azijski Gibraltar“.³⁶

S aspekta nekih temeljnih geografskih obilježja ističu se sljedeće značajke:

- relativno nizak, ali valoviti reljef;
- istaknuti dijelovi teritorija građeni su od granitnih stijena;
- južna i istočna strana otoka većinom su ravne, te izgrađene od riječnih i morskih nanosa;
- najviša točka je Bukit Timah – 160 m;
- većinska kultiviranost otoka;
- urbanizam i betoniranost otoka;

³⁵Ibidem.

³⁶GoTajland (2015.). "Singapur", <http://www.gotajland.com/singapur/>, 02. kolovoza 2015.

- manji močvarni dijelovi pokrivaju priobalni dio;
- unutrašnjost je prekrivena tropskim šumama;
- problem vodnih izvora nadoknađuje se većinom vodom iz Malezije;
- ekvatorijalna klima – visoke temperature i vlažnost.³⁷

Spomenuta geografska obilježja imaju važnu ulogu u životu lokalne zajednice, pa time i gospodarstvu. Ono se temelji na nekoliko industrija, a izdvajaju se sljedeće:

- naftno-prerađivačka industrija;
- elektrotehnička i elektronska industrija;
- industrija mašina;
- motorna industrija;
- industrija znanstvenih i medicinskih instrumenata;
- farmaceutska i kemijska industrija;
- tekstilna industrija;
- prehrambena industrija;
- drvna industrija;
- cementna industrija;
- duhanska industrija;
- brodogradnja.³⁸

Osim navedenoga, od velikog značaja za gospodarstvo je i turizam, te bankarstvo, osiguranje i trgovanje dionicama.³⁹ U okviru gospodarstva, nezaobilazno je izdvojiti Singapursku luku koja je jedna od najvećih luka na svijetu, a pokriva teritorij od 93 km² (Slika 8.).

³⁷Op. cit. pod 34..

³⁸Op. cit. pod 36.

³⁹Ibidem.

Slika 8. Singapurska luka

Izvor: Virtualni Grad (2015.): "Republika Singapur", http://www.virtualnigrad.com/Republika_Singapur_ostrvska_drzava_i_grad-156-14320, 2. kolovoza 2015.

Ova luka u mogućnosti je prihvatiti sve vrste brodova, uključujući one manje linijske brodove kao i oceanske supertankere. Singapurska luka objedinjuje šest luka kojima upravlja jedna uprava, a glavna luka je Keppel.⁴⁰ Tu se nalaze brojna skladišta, a karakterizira je najdublje more. Ona je vrlo dobro povezana s indokineskim zaleđem, a u nju se najviše uvoze strojevi, tekstil i riža.⁴¹ O uspješnosti poslovanja Singapurske luke, kao i o njezinom značaju s gledišta gospodarstva najbolje govore statistički podatci. Primjera radi, navodi se da je u Singapursku luku 2011. godine uplovilo čak 127 998 brodova, pri čemu je zabilježen zavidan bruto teret od preko dvije milijarde tona.⁴²

Značajnije o gospodarstvu i njegovim karakteristikama slijedi u posljednjem poglavlju ovoga rada, kao i o značaju Singapurske luke kao vrlo važnom segmentu gospodarstva.

⁴⁰Tijardović, I. (2012.): "Singapur najvažnija svjetska tranzitna luka", <http://www.poslovni.hr/komentari/singapur-najvaznija-svjetska-tranzitna-luka-203914>, 02 kolovoza 2015.

⁴¹Ibidem.

⁴²Ibidem.

3.3. Stanovništvo i socio-ekonomske značajke

U okviru razrade predmetne tematike nezaobilazna je analiza stanovništva kao vrlo važnog faktora u sferi gospodarstva Singapura.

Ukupan broj stanovnika Singapura 2014. godine iznosio je 5 469 700 stanovnika, što je za 1,6% više nego u prošloj godini.⁴³ Pri tome je zabilježena srednja gustoća naseljenosti od 7 615 stanovnika na km². U istoj je godini evidentirano 42 232 rođenih i 19 393 umrlih, pri čemu je prirodni priraštaj iznosio visokih 9,8%. Srednja životna dob u Singapuru je 39 godina, a očekivana životna dob stanovništva je 83 godine što ujedno potvrđuje visoku razinu zdravstvene brige i zaštite.⁴⁴

Najznačajnije etničke skupine su:

- Kinezi (74,3 %),
- Malajci (13,3 %);
- Indijci (9 %);
- ostali (3,3%).⁴⁵

S aspekta vjeroispovjesti, sve religije su u Singapuru ravnopravne, a prema zastupljenosti navodi se redom:

- budizam (30%);
- kršćanstvo (19%);
- islam (15%);
- ateizam (15%);
- hinduizam (5%).⁴⁶

Ovo područje obilježavaju 4 službena jezika i to engleski, malajski, mandarinski i tamilski. Pri tome je engleski jezik službeni jezik administracije i trgovine, dok je malajski jezik zapravo nacionalni jezik. Mandarinskim (kineskim) jezikom koristi se oko 35 % populacije, dok 23% stanovnika koristi kineske

⁴³Singapore Department of Statistics (2015.): "Population – Latest Data", <http://www.singstat.gov.sg/statistics/latest-data#14>, 05. kolovoza 2015.

⁴⁴Ibidem.

⁴⁵Op. cit. pod 34.

⁴⁶Ibidem.

dijalekte, isti postotak stanovništva koristi engleski jezik, 15 % ljudi priča malajskim jezikom, a tek 3 % populacije koristi tamilski jezik.⁴⁷

Temelj vrijednosti i kvalitete života lokalne zajednice u Singapuru je obrazovanje. To je istaknuti faktor kada je riječ o gospodarskom rastu i razvoju. Može se reći da je obrazovanje osnova ovoga teritorija i društva generalno. Prema podacima iz 2013. godine struktura obrazovanosti stanovništva pokazuje sljedeće rezultate:

- neobrazovani i osnovno obrazovani – 31,2%;
- srednje obrazovani – 18,8%;
- kvalificirani – 8,7%;
- viša stručna sprema – 14%;
- visoka stručna sprema – 27,3%.⁴⁸

Analizirani demografski pokazatelji kao i pokazatelji socio-ekonomskih obilježja ukazuju na uzročno posljedične veze. Shodno navedenome, razina obrazovanja kod žena direktno utječe i na stopu fertiliteta, odnosno ukupan broj djece kod žena različitog stupnja obrazovanja. Prema tome, 2013. godine, prosječan broj djece kod žena osnovnog i srednjeg obrazovanja kretao se oko 2,15 ‰ dok kod onih višeg i visokog obrazovanja 1,7‰.⁴⁹

Prema navedenim pokazateljima, zaključuje se kako se stanovništvo Singapura u posljednjih 50 godina povećalo za oko 230%, pa on danas predstavlja vrlo naseljenu državu iako teritorijalno jednu od manjih država svijeta.⁵⁰ Rast stanovništva očekuje se i u narednim godinama s obzirom na pozitivan prirodni priraštaj. Međutim, Singapur se ne suočava s problemima koji su prisutni kod nekih drugih najmnogoljudnijih država u svijetu, pri čemu se misli na neobrazovanost, siromaštvo, diskriminaciju žena, loše higijenske uvjete i slično. Na ovome primjeru impliciraju se upravo suprotni rezultati, te se posebno ističe velika briga o zdravlju, što potvrđuje i očekivan životni vijek, kao i o obrazovanju i cjeloživotnom učenju, što ujedno predstavlja i temeljni cilj ovoga gospodarstva i njegova razvoja. Na ovome teritoriju postoji ravnopravnost muškaraca i žena s aspekta obrazovanja, te u konačnici zaposlenja. Spomenute karakteristike ove države kao i mnogi drugi faktori koji se u posljednjem poglavlju analiziraju, doprinijeli su današnjem prosperitetu, te opravdanoj tituli

⁴⁷Op. cit. pod 36.

⁴⁸Department of Statistics Singapore (2015.): "Population Trends 2014", http://www.singstat.gov.sg/docs/default-source/default-document-library/publications/publications_and_papers/population_and_population_structure/population2014.pdf, 6. kolovoza 2015., str. 17.

⁴⁹Op. cit. pod 24, str. 40.

⁵⁰Op. cit. pod 48.

jednog od moćnijih gospodarstava na globalnoj razini.

4. EKONOMSKI RAST I RAZVOJ SINGAPURA

U ovome poglavlju analizira se rast i razvoj Singapura u 20. stoljeću što ujedno predstavlja i središte zanimanja ovoga rada kao i njegov najveći doprinos.

Podatci koji svjedoče o ekonomskom rastu i razvoju Singapura do 1960. godine prilično su oskudni te ne postoje informacije o nekim ekonomskim kategorijama. Drugo razdoblje ekonomskog rasta i razvoja ove zemlje potvrđuje iznimnu intenzivnost ovoga procesa, a o tome svjedoče sljedeći podatci:

- od 1960. do 2000. godine BDP je bilježio prosječnu stopu rasta od 7,7%;
- ukupan rast stanovništva u ovom je razdoblju bilježio 2,2%;
- BDP po stanovniku bilježio je prosječan rast od 5,5% na godišnjoj razini;
- BDP po stanovniku u promatranom razdoblju se povećao za 9,7 puta.⁵¹

Prema navedenim podacima, Singapur je u ovome razdoblju predstavljao jedno od najbrže rastućih gospodarstava svijeta, pa mu se iz tog razloga pridaje posebna pažnja u ovome radu.

Poglavlje je koncipirano na način da se primarno analiziraju statistički podatci o ekonomskom rastu i razvoju te se u konačnici generaliziraju obilježja i specifičnosti strategije rasta i razvoja Singapura.

4.1. Kretanje i struktura BDP-a

S obzirom na prethodnu konstataciju o nepostojanju potpunih podataka koji su presudni za praćenje dugoročnog ekonomskog rasta i razvoja Singapura, analiza razdoblja od 1900. do 1939. godine, te od 1950. do 1960. godine izvršena je uz pomoć istraživanja nekih drugih komponenti u funkciji definiranja i praćenja BDP za spomenuta razdoblja. Riječ je o potrošnji, državnim izdatcima, izvozu roba i usluga te bruto investicijama. Polazište za ovu analizu su podatci iz 1914. godine, s obzirom da se navedena godina ističe kao relativno

⁵¹Sugimoto, I. (2010.): "*Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations*", Soka University, Japan, str. 1.

stabilna godina. Podatci su preuzeti iz istraživačkog pothvata Ichiro Sugimota pod nazivom "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations".

U nastavku slijedi pregled statističkih podataka o prosječnoj stopi rasta BDP Singapura u razdoblju od 1900. do 2000. godine (Tablica 1.).

Tablica 1. Prosječna stopa rasta BDP-a i njegovih komponenti u 20. stoljeću

Razdoblje	Tekuće cijene				Stalne cijene			
	Potrošnja	Vladini izdatci	Investicije	BDP	Potrošnja	Vladini izdatci	Investicije	BDP
					<i>Cijene 1914.</i>			
1900.-1910.	3,3	5,5	10,8	5,6	2,6	4,7	13,1	5,0
1910.-1920.	10,8	10,9	13,5	8,7	1,7	1,7	2,9	1,7
1920.-1930.	2,2	3,8	-2,7	4,9	6,4	8,0	5,9	6,0
1930.-1939.	1,8	-0,7	4,3	1,2	4,9	2,4	7,4	5,1
1950.-1960.	7,9	6,3	5,5	7,2	6,0	4,3	5,9	4,8
					<i>Cijene 1990.</i>			
1960.-1970.	7,1	14,6	22,2	9,9	6,1	13,3	14,5	8,8
1970.-1980.	11,9	12,6	16,4	14,6	6,8	7,0	8,9	8,6
1980.-1990.	8,7	10,2	7,4	10,0	5,9	6,5	5,0	7,0
1990.-2000.	7,3	9,0	7,2	8,5	5,7	8,1	7,0	7,2

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 147., obrada autora.

Stopa rasta BDP u uskoj je vezi s povijesnim događanjima na ovome teritoriju. Posljedično, prosječna stopa rasta BDP u drugoj polovici 20. stoljeća rasla je relativno brzo u odnosu na razdoblje prije Drugog svjetskog rata. Stoga se, povijesno promatrajući, ekonomski rast i razvoj Singapura može razmatrati u razdoblju britanskog kolonijalizma te razdoblju samouprave. U nastavku teksta slijedi pregled komponenti BDP-a.

U promatranom razdoblju, ukupna potrošnja je bilježila najveći udio u BDP-u Singapura. U razdoblju od 1900. do 1939. iznosila je 86,5% BDP-a, a u razdoblju od 1950. do 1960. godine njezin je udio u BDP-u bio 85,7%. U prvome je razdoblju prosječan nominalni rast potrošnje na godišnjoj razini iznosio 4,6%, a u sljedećem razdoblju 7,9%. Prosječna realna godišnja stopa rasta u prvom je razdoblju bilježila 3,9%, a u drugom 6,0%.

Razmatranje potrošnje po stanovniku svjedoči o konstantnom rastu tijekom 20. stoljeća. Prosječna godišnja stopa rasta potrošnje po stanovniku u nominalnim uvjetima iznosila je 1,4% za razdoblje od 1900. do 1939. godine te 2,8% u razdoblju od 1950. do 1960.

godine. Prosječna godišnja stopa rasta u realnim uvjetima bilježila je 0,7% i 0,6% u spomenutim razdobljima. Prema navedenome, identificiraju se određene fluktuacije što se direktno povezuje s nepovoljnim događanjima u gospodarstvu kao što je porast cijena dobara široke potrošnje u razdoblju 1919. i 1920. godine te velika depresija 1930.-1932. godine.

U nastavku slijedi pregled udjela pojedinih proizvoda široke potrošnje u ukupnoj potrošnji za promatrana razdoblja (Tablica 2.).

Tablica 2. Struktura potrošnje s obzirom na udio proizvoda široke potrošnje (%)

	1905.	1918.	1929.	1955.	1956.	1965.	1980.
Hrana, piće, duhan	49,6	49,4	48,86	48,79	48,7	35,9	25,8
Odjeća	8,7	11,7	8,6	9,6	10,2	9,1	8,2
Najam	4,7	4,1	9,9	10,1	10,6	8,5	9,1
Razno	36,97	34,83	32,55	31,51	30,5	46,56	57,4

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 157., obrada autora.

Iz navedenog se očituje najveći udio egzistencijlnih proizvoda (hrane i pića) i duhana u svim razdobljima koji je relativno stabilan sve do 1960-tih godina, kada udio u ukupnoj potrošnji bilježi pad. Sličnu tendenciju prati i udio tekstila i odjeće, dok udio najma bilježi značajniji rast 1929. godine te blaži pad 1960-tih godina.

Sljedeća komponenta BDP-a su vladini izdatci koji su izvedeni iz zbroja naknade zaposlenima, srednje potrošnja i deprecijacije.⁵² U razdoblju od 1900. do 1939. godine udio naknada zaposlenima u ukupnim vladinim izdancima iznosio je 55%, dok je u razdoblju od 1950. do 1960. godine iznosilo 65%. U spomenutim razdobljima udio srednje potrošnje bilježio je 45% te 35% ukupne potrošnje.⁵³

U promatranim razdobljima, bruto investicije su zabilježile fluktuacije. Iznimno visoke investicije zabilježene su u drugoj dekadi 20. stoljeća. U tom je razdoblju evidentan relativno mali broj ukupnog stanovništva zemlje, što je utjecalo na potrebu provođenja velikih infrastrukturnih projekata (luke i aerodromi) kako bi se što učinkovitije zadovoljila regionalna i međunarodna potražnja. Kvantificiranje ovih aktivnosti i analiza kretanja bruto investicija vrlo je otežana i gotovo nemoguća zbog oskudnosti podataka. Ono što je sigurno

⁵²Ova vrijednost ima vrlo mali značaj u ukupnoj vladinoj potrošnji – računana je kao 1% od naknade zaposlenima i srednje potrošnje.

⁵³Op. cit. pod 51, str. 157.

jest činjenica da je Singapur u to vrijeme zabilježio početke socio-ekonomskog razvoja i stvorio temelje za daljnji ekonomski razvoj. U to vrijeme izgrađeno je puno stambenih i nestambenih te drugih građevina, a također su provedena zavidna ulaganja u strojeve, opremu i infrastrukturu generalno. U razdoblju od 1908. do 1920. godine izgrađena je moderna luka te lučki objekti.⁵⁴ Ovaj pothvat poznat je kao velika investicija toga vremena koja je uvelike podržala daljnji ekonomski razvoj Singapura.

Neto izvoz roba i usluga u Singapuru je bilježio uglavnom negativan predznak tijekom promatranih razdoblja. Razlog tome bila je činjenica da ova zemlja nije imala značajnu domaću proizvodnju kao osnovu za izvoznu orijentaciju. Točnije, Singapur je bio vrlo ovisan o uvozu raznih dobara (proizvoda) diljem svijeta. Dio uvoza se dalje izvezio, a dio je ostajao na domaćem tržištu. Ovaj podatak vrlo je zanimljiv uzme li se u obzir da Singapur danas predstavlja ekonomski rastuću i vrlo razvijenu zemlju. Naime, analizira li se bilanca plaćanja, evidentna su izravna strana ulaganja, ukupni proizvodni višak i stalna akumulacija deviznih rezervi. Stoga je bilanca plaćanja uglavnom pozitivna u promatranim razdobljima izuzev nekoliko iznimaka (Tablica 3.).

Tablica 3. Bilanca plaćanja (mil. USD)

Godina	Uvoz robe	Izvoz robe	Neto izvoz robe	Neto priljev kapitala	Saldo plaćanja
1960.	3497	2964	-533	647	114
1961.	3358	2750	-608	623	15
1962.	3431	2860	-571	762	191
1963.	3996	3291	-705	785	80
1964.	3252	2601	-651	561	-90
1965.	3570	2810	-760	728	-32
1966.	3825	3168	-657	844	187
1967.	4149	3239	-910	1269	359
1968.	4759	3589	-1170	1718	548
1969.	5863	4471	-1392	1860	468
1970.	7047	4428	-2619	3080	461
1971.	8090	5075	-3015	3846	831

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 161., obrada autora.

⁵⁴Op. cit. pod 51, str. 158.

Prema prikazanoj tablici i podacima o uvozu i izvozu u promatranom razdoblju potvrđuje se pozitivna bilanca plaćanja izuzev 1964. i 1965. godine.

Nakon analize komponenti BDP-a u promatranim razdobljima daje se sustavan pregled prosječne stope rasta svake od navedenih, kao i BDP-a te BDP-a po stanovniku tijekom 20. stoljeća.

Tablica 4. Stopa rasta komponenti BDP-a, BDP-a i BDP-a po stanovniku u 20. stoljeću (%)

Razdoblje	Potrošnja	Vladina potrošnja	Bruto investicije	BDP	BDP po stanovniku
1900.-1910.	2,6	4,7	13,1	4,6	1,8
1911.-1920.	1,7	1,7	2,9	2,2	-1
1921.-1930.	6,4	8	5,9	6,1	2,8
1931.-1939.	4,9	2,4	7,4	5	2,3
1950.-1960.	6	4,3	5,9	5,1	0,3
1961.-1970.	6,1	13,3	14,5	8,8	6,5
1971.-1980.	6,8	7	8,9	8,6	7,1
1981.-1990.	5,9	6,5	5	7	4,7
1991.-2000.	5,7	8,1	7	7,2	4,5
1900.-1939.	3,9	4,2	7,3	4,5	1,6
1950.-2000.	6,2	7,4	8,5	7,2	4,6

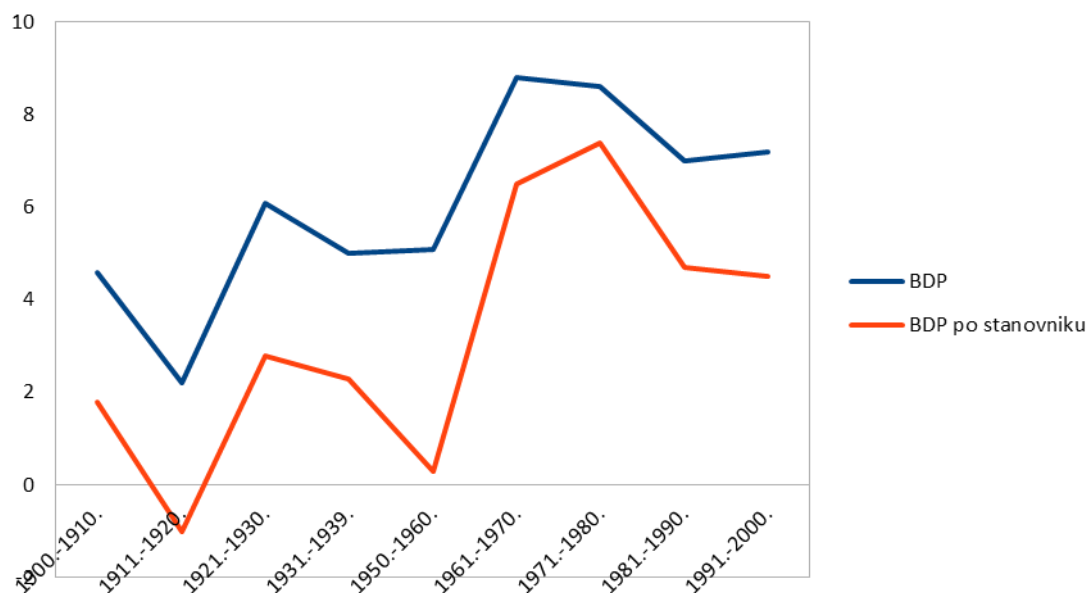
Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 182., obrada autora.

Prema podacima iz prikazane tablice zaključuje se sljedeće:

- značajnija stopa rasta potrošnje zabilježena je 1920.-ih godina, nakon čega je relativno stabilna uz manja odstupanja;
- stopa vladine potrošnje bilježi fluktuacije tijekom promatranog razdoblja, pri čemu je najviša stopa zabilježena 1960-tih godina, kao i u drugoj te posljednjoj dekadi 20. stoljeća;
- stopa rasta bruto investicija najviša je u prvoj dekadi 20. stoljeća, te 1960-tih godina, a najniža u razdoblju od 1921. do 1930. godine;
- stopa rasta BDP-a i BDP-a po stanovniku najviša je u razdoblju nakon 1960-tih godina.

Osim tabličnog prikaza daje se i grafički prikaz kretanja stope rasta BDP-a i BDP-a po stanovniku u Singapuru tijekom 20. stoljeća.

Graf 1. Kretanje stope rasta BDP-a i BDP-a po stanovniku

Izvor: izrada autora.

Prema prikazanom grafu zaključuje se da je značajniji rast BDP-a i BDP-a o stanovniku zabilježen u razdoblju osamostaljenja Singapura. Tada je ovo gospodarstvo doživjelo značajniji ekonomski rast koji su obilježili proizvodnja, financije i poslovne usluge.

4.2. Ekonomski rast Singapura s osvrtom na izvoz

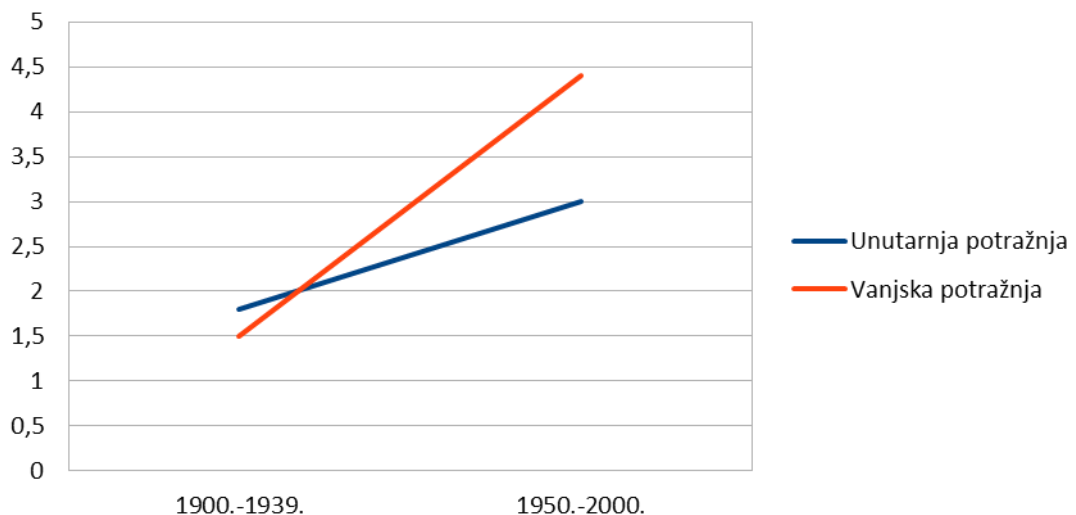
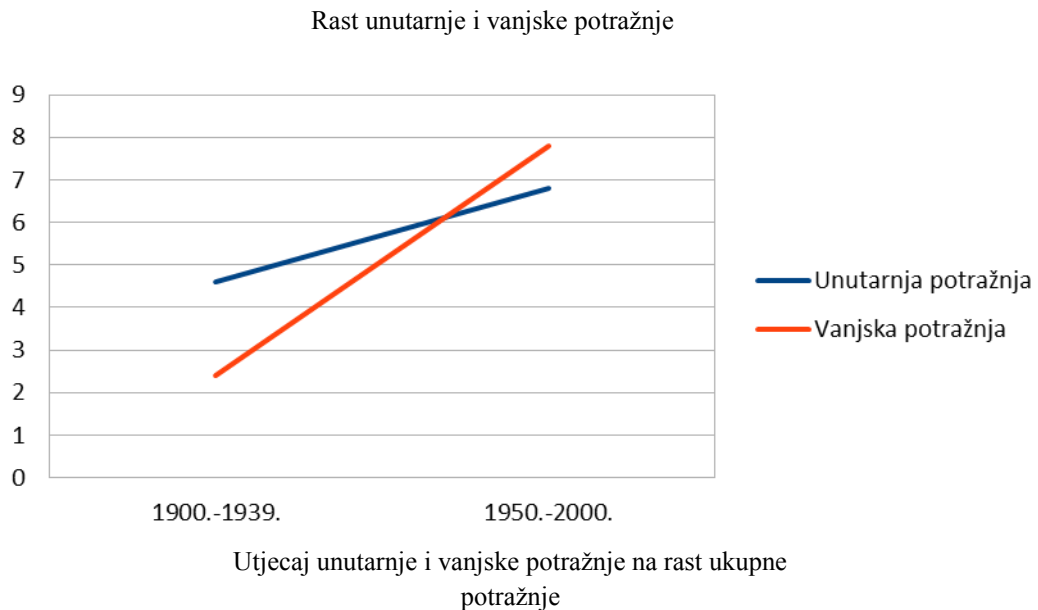
Brojni ekonomisti slažu se oko činjenice da Singapur u današnjici predstavlja jedno od najotvorenijih gospodarstava u svijetu. Ta je konstatacija utemeljena na stupnju integriranosti ovoga gospodarstva s ostatkom svijeta i ovisnosti o trgovini. Tijekom 20. stoljeća ukupna potražnja na odabranom primjeru uvelike je bila determinirana promjenama na strani eksterne potražnje. Shodno navedenome, nepredviđena događanja u vanjskoj potrošnji imala su ozbiljnog utjecaja na ukupnu potražnju gospodarstva. U promatranom je razdoblju gospodarstvo Singapura doživjelo brojne strukturne promjene u odnosu na volatilnost.⁵⁵ To se očituje u promjeni s aspekta izvoza pri čemu je izvoz uvezenih roba

⁵⁵ Mjerilo nepredvidive promjene neke varijable u nekom vremenskom periodu. Volatilnost nekog financijskog

zamijenio izvoz roba domaće proizvodnje, te promjeni makroekonomskog menadžementa koji je od britansko kolonijalne uprave pomaknut prema samoupravi (fiskalna i monetarna politika).⁵⁶ Spomenute promjene imale su direktan utjecaj na ekonomsku nestabilnost, što se dalje razmatra u tekstu.

U nastavku slijedi prikaz kretanja unutarnje i vanjske potražnje tijekom 20. stoljeća.

Graf 2. Kretanje unutarnje i vanjske potražnje i utjecaj na rast ukupne potražnje (%)

instrumenta govori o veličini promjena njegove cijene u nekom proteklom periodu, a najčešće se računa kao standardna devijacija promjene cijene u tom periodu. Volatilitnost je jedan od indikatora rizika: što je volatilitnost instrumenta veća, to je veća i njegova rizičnost.

⁵⁶Op. cit. pod 51, str. 207

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 206., obrada autora.

Iz prethodnih grafova evidentan je značajni rast vanjske potražnje tijekom promatranog razdoblja što direktno implicira veći utjecaj vanjske potražnje na ukupnu potražnju i potvrđuje prethodnu hipotezu. S aspekta strukture izvoza, u analiziranom razdoblju najvažniji su kositar, gume i nafta. Tijekom 20. stoljeća zabilježena su odstupanja u njihovoj cijeni i udjelu u ukupnom izvozu (Tablica 5.).

Tablica 5. Prosječna stopa rasta cijene i količina najvažnijih izvoznih proizvoda (%)

	Kositar		Gume		Nafta	
	<i>Cijena</i>	<i>Količina</i>	<i>Cijena</i>	<i>Količina</i>	<i>Cijena</i>	<i>Količina</i>
1900.-1918.	0,26	0,11	0,43	2,58	0,29	0,65
1919.-1939.	0,25	0,19	0,7	0,28	0,35	1,67
1950.-1970.	0,27	2,16	0,26	0,19	0,26	0,56

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 209.

S aspekta izvoza, na primjeru kositra očita je relativna stabilnost cijena, dok je udio u ukupnom izvozu značajno opao nakon promatranog razdoblja. U prijeratnom razdoblju zabilježena su cjenovna odstupanja na primjeru guma, te odstupanja u udjelu nafte u ukupnom izvozu.

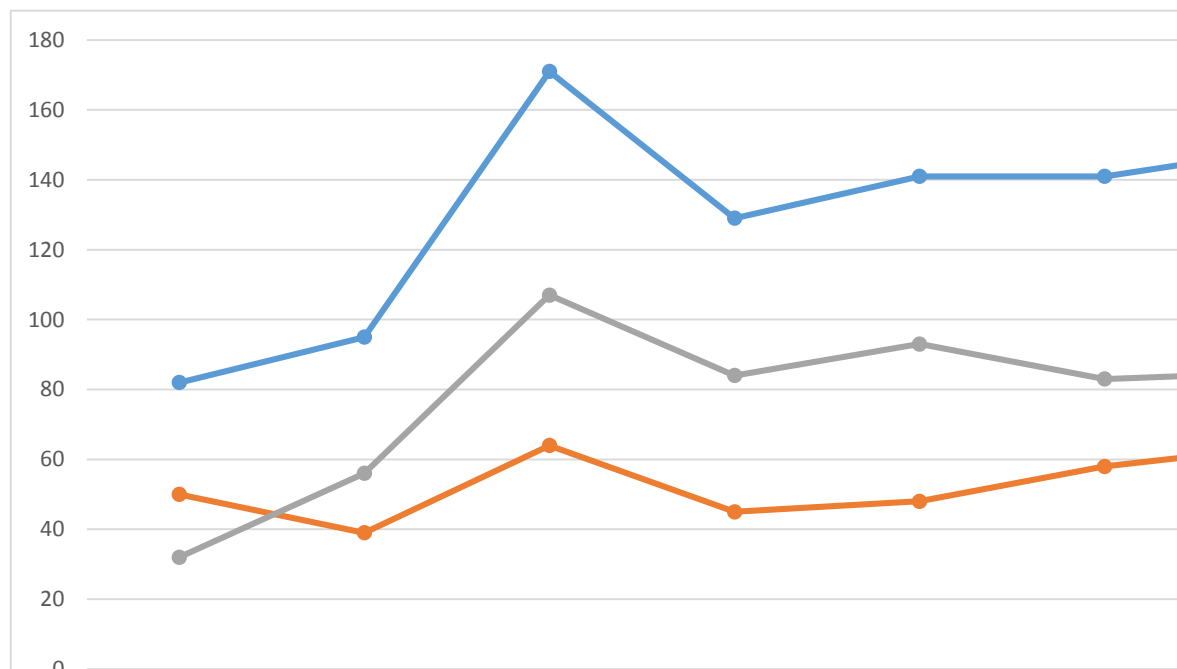
Priključivanje Singapura Maleziji 1963. godine utjecalo je na začetke uspostave održivog industrijskog sektora. Međutim, nakon dvije godine, dolazi do raspada ovoga udruženja, pa se trgovinska politika Singapura u potpunosti mijenja te se usmjerava prema vani. S obzirom na ograničeno domaće tržište i oskudne resurse, Singapur postavlja naglasak na promicanje intenzivnog izvoza i privlačenje izravnih stranih investicija. Godine 1967. britanska je vlada najavila ukidanje vojne baze na ovome teritoriju što je potaknulo ubrzani razvoj izvozno orijentirane i radno intenzivne industrije.⁵⁷

Politika razvoja usmjerena prema industrijalizaciji bila je fokusirana na izvoz tekstila i

⁵⁷Op. cit. pod 51, str. 210.

odjeće te jednostavne električne robe. S vremenom, točnije 1970-tih godina nafta i sofisticirana elektronska roba predstavljaju najznačajnije proizvode (robe) izvoza. Ovisnost Singapura o izvozu prikazana je na sljedećem grafu (Graf 3.).

Graf 3. Ovisnost o izvozu (mlrd. USD)

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 211., obrada autora.

Prema navedenom, značajniji rast izvoza zabilježen je 1975. godine, kad se javlja rast tranzitnog izvoza, dok je značaj domaćeg izvoza zabilježen nešto ranije, točnije 1970-tih godina.

4.3. Fiskalna politika i ekonomski rast Singapura u 20. stoljeću

U okviru ovoga dijela rada razmatraju se vladini prihodi, vladina potrošnja te proračunski višak/manjak i financijska imovina.

U razdoblju prije Drugog svjetskog rata vladini prihodi bilježili su mnoge fluktuacije. Najveći rast prihoda od 53% zabilježen je 1920. godine, što je bio rezultat uvođenja poreza na dohodak. Posljedično, nakon prestanka ove odredbe prihodi se smanjuju za 16% 1922. godine. Smanjenjem naknade od prodaje opijuma došlo je do ponovnog pada prihoda 1929. godine. Generalno, jasne razlike u veličini prihoda evidentne su razdoblju prije i poslije rata.

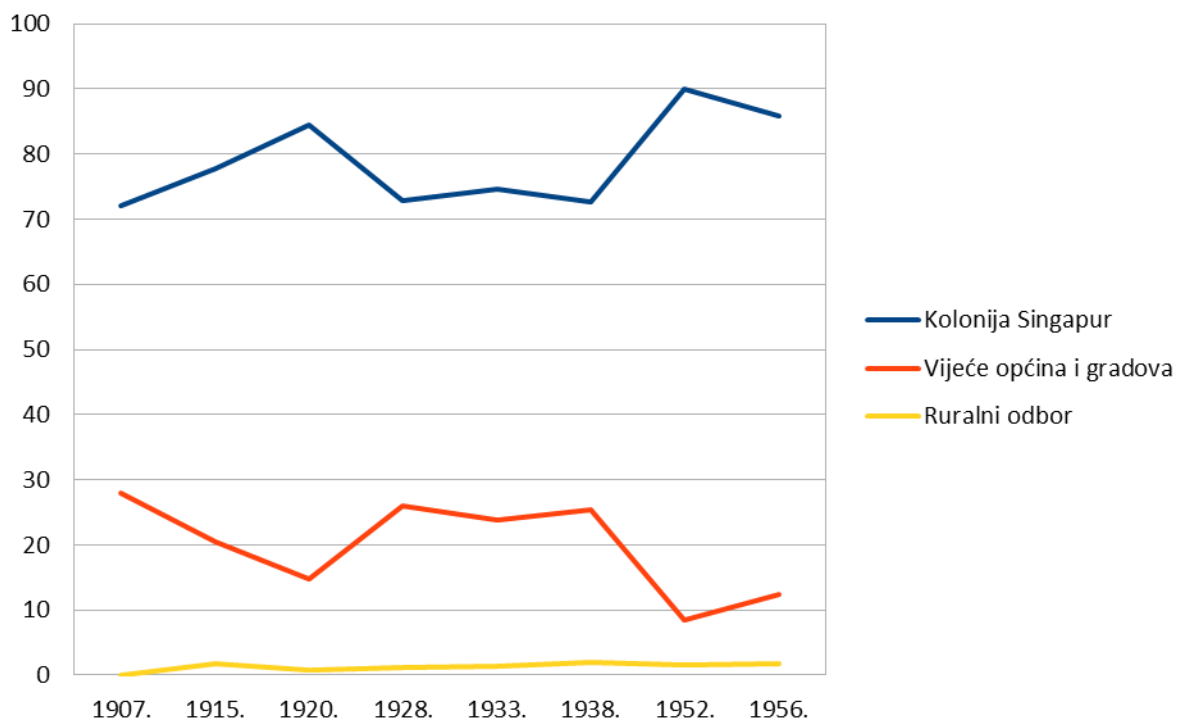
Dijelom je to razlog inflacije, a dijelom implementacije poreza na dohodak 1947. godine. Recesijsko razdoblje 1985.-1986. i 1997.-1998. godine utjecalo je na značajnije smanjenje prihoda.⁵⁸

U razdoblju britanskog kolonijalizma (1900.-1939.; 1950.-1959.) osnovane su tri razine vladinih tijela i to:

- Kolonija Singapur;
- Vijeće općina i gradova;
- Ruralni odbor.⁵⁹

Shodno navedenim razinama razmatraju se ostvareni prihodi u promatranom razdoblju (Graf 4.).

Graf 4. Udio ostvarenih prihoda prema razinama vladinih tijela u ukupnim prihodima (%)

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 261., obrada autora.

⁵⁸Op. cit. pod 51, str. 259.

⁵⁹Ibidem.

Najveći udio u ukupnim prihodima zabilježen je od najviše prema nižoj razini vladinih tijela. Pri tome struktura prihoda na razini kolonije bila je redom sljedeća:

- prodaja opijuma;
- prodaja likera;
- uvoznina;
- takse;
- investiranje i zajam.
- naknade sudova,
- najam državne imovine,
- prodaja zemljišta,
- licence i slično.⁶⁰

Vijeće općina i gradova prihode je ostvarilo putem poreza, licenci, naknada i najмова, dok je Ruralni odbor (osnovan 1908. godine) bilježio vrlo mali udio u prihodima o čemu ne postoji niti dovoljno podataka pa se ne izdvaja zasebno.

Razdoblje od 1959. do 2000. godine je zapravo razdoblje samouprave. U tom je razdoblju, godine 1985. osnovan Ekonomski odbor koji je za cilj imao definiranje smjernica za budući ekonomski rast i razvoj. Sljedeće je godine predstavljen novi porezni sustav koji je sadržavao nekoliko smjernica i to:

- smanjenje poreza na dohodak s 40% na 30%, a kasnije na 25% s ciljem privlačenja stranih ulaganja i stranih talenata;
- porez na prihod poduzeća smanjen je na 33%;
- porez na imovinu reduciran je na 16%.⁶¹

Smanjenje navedenih poreza moralo se nadoknaditi povećanjem ostalih prihoda, pa je preporučeni strukturni porezni sustav od izravnih do neizravnih poreza kao glavnih izvora prihoda. To je utjecalo na uvođenje neizravnog oporezivanja na robe i usluge. Shodno navedenome, očit je značajniji pomak s aspekta vladinih prihoda u ovome razdoblju. Može se govoriti o modernijem i diverzificiranijem načinu prihodovanja. Najznačajnija promjena u ovome razdoblju je prebacivanje poreznog opterećenja iz skupine s niskim prihodima na razinu svih skupina dohotka prema načelu sposobnosti plaćanja ("*ability to pay*"). U

⁶⁰Op. cit. pod 51, str. 263.

⁶¹Op. cit. pod 51, str. 264.-265.

konačnici, oba razdoblja obilježila je namjera stvaranja sustava koji daje poticaje za strane investitore što je bilo ključno za ekonomski rast i razvoj Singapura.

U nastavku slijedi pregled vladinih rashoda u 20. stoljeću (Tablica 6.)

Tablica 6. Vladini rashodi – udio u rastu

Razdoblje	Prosječan rast %				Udio ukupnih vladinih rashoda u BDP %
	BDP	BDP po stan.	Ukupni vladini rashodi	Ukupni vladini rashodi po stan.	
1900.-1910.	4,6	1,8	4,1	1,3	13,8
1911.-1920.	2,2	-1	11,7	8,2	15,1
1921.-1930.	6,1	2,8	10,1	6,5	17,5
1931.-1939.	5	2,3	6,8	4	21,5
1950.-1960.	5,1	0,3	6,8	1,8	12,5
1961.-1970.	8,8	6,5	15,6	12,9	17,5
1971.-1980.	8,6	7,1	9,4	7,7	20,7
1981.-1990.	7	4,7	5,9	3,4	22,6
1991.-2000.	7,2	4,5	7,6	4,7	16,7
1900.-1939.	4,5	1,5	8,2	5	17
1950.-2000.	7,2	4,6	9,1	6,1	18

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 266.

Tijekom 20. stoljeća Singapur bilježi dugoročni rast realnog BDP-a. U razdoblju od 1900. do 1939. godine prosječna stopa rasta realnog BDP-a iznosila je 4,5%, a u razdoblju od 1950. do 2000. godine čak 7,2%. S druge strane, značajniji rast BDP-a po stanovniku zabilježen je u razdoblju od 1950. do 2000. godine kada je prosječna stopa rasta iznosila 4,6%. Značajniji rast realne vladine potrošnje zabilježen je u razdoblju 1911. do 1930. godine te 1960. do 1980. godine, odnosno u razdoblju prije i poslije rata. Ista situacija zabilježena je i s aspekta investicija. Udio vladine potrošnje u BDP-u uglavnom je stabilan, bez značajnijih

odstupanja izuzev 1960-te godine.

Na početku 20. stoljeća državna potrošnja je uglavnom bila ograničena na održavanje i provođenje zakona i reda, vanjske sigurnosti te na odredbe ograničenih državnih službi i ulaganja. Tijekom kasnijih desetljeća 20. stoljeća državna se potrošnja značajno povećala. U nastavku slijedi razmatranje strukture vladine potrošnje (Tablica 7.).

Tablica 7. Postotni udio rashoda u BDP-u prema tekućim cijenama (%)

Godina	Obrana, pravda i politika	Obrazovanje	Zdravlje	Društvena sigurnost i blagostanje
1900.	1,2	0,3	0,5	0,3
1905.	1,1	0,2	0,7	0,4
1910.	3,1	0,2	0,5	0,3
1915.	5,5	0,2	0,5	0,3
1920.	3,3	0,2	0,4	0,3
1925.	3,1	0,3	0,5	0,2
1930.	2,9	0,4	0,6	0,2
1935.	3,2	0,5	0,6	0,2
1952.	1,2	1,3	0,7	0,7
1955.	2,6	2,7	1,8	1
1960.	1,6	2,7	1,5	1
1964.	0,1	3,9	2,4	1,8
1970.	5,7	5,4	1,4	1
1975.	5,5	4,8	1,1	0,9
1980.	5,2	4,1	0,9	0,9
1983.	4,2	4,9	1,4	0,3
1990.	5,1	4,3	1	0,5

1995.	4,7	3,1	1,2	0,8
2000.	4,8	4	1	0,7

Izvor: Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 269.

Državni izdatci bili su uglavnom usmjereni na provedbu zakonske regulative i održanje mira u Singapuru. Ova kategorija potrošnje doživljava značajniji pad 1964. godine kada je Singapur postao dio Federacije Malezije. Nakon postizanja neovisnosti 1965. godine udio rashoda namijenjen obrani bio je jednak kao i tijekom razdoblja prije 1963. godine. Razlog tome je činjenica da je obrana predstavljala značajnu stavku s aspekta uspostave unutarnje i vanjske sigurnosti. Udio državnih rashoda u ukupnom BDP-u namijenjenih za obrazovanje i zdravlje bio je prilično nizak u razdoblje prije Drugog svjetskog rata, nakon čega je zabilježen kontinuirani rast udjela namijenjenog za obrazovanje. Vladini rashodi za zdravlje, kao i za društvenu sigurnost i blagostanje bili su relativno niski čak i u razdoblju samouprave.

S obzirom na prikazane vladine prihode i rashode zaključuje se sljedeće:

- značajniji deficit zabilježen je od 1925. godine do 1930-tih godina i razdoblja Velike depresije;
- suficit je označio razdoblje od 1960-tih godina na dalje;
- u razdoblju od 1990. do 2000. godine proračunski suficit iznosio je oko 10,6% BDP - a.⁶²

Nakon provedene statističke analize ekonomskog rasta i razvoja Singapura slijedi osvrt na cjeloviti proces, pri čemu se ističu najznačajnija obilježja i posebnosti navedenoga.

⁶²Op. cit. pod 51, str. 272.-274.

4.4. Osvrt na ekonomski rast i razvoj Singapura tijekom 20. stoljeća

Burna povijesna događanja na teritoriju Singapura imala su direktan utjecaj na njegov ekonomski rast i razvoj. Strategija razvoja Singapura u 20. stoljeću primarno je bila usmjerena na privlačenje izravnih stranih ulaganja. Osim navedenoga, postojala je tendencija globalne prepoznatljivosti Singapura kao zemlje prvoga svijeta te ukidanje trgovinske i investicijske barijere, što je u konačnici i postignuto.

Značajniji pomaci s aspekta privlačenja inozemnih investitora zabilježeni su 1961. godine kada je osnovan Odbor za ekonomski razvoj kao podrška inozemnim investitorima. Njegovim osnivanjem inozemni investitori dobivali su posebne porezne olakšice, a sve s ciljem privlačenja investicija u petrokemijsku industriju, brodogradnju, metalnu industriju i elektroniku. Krajem 1960-tih godina Singapur bilježi značajnija inozemna ulaganja koja u narednim godinama kontinuirano rastu.

Ekonomski rast i razvoj Singapur temeljio se i na radnoj snazi koja je bila produktivna i pasivna. Međutim, radnički nemiri i protesti bili su vrlo učestali u Singapuru tijekom 20. stoljeća, a tijekom kasnih 1970-tih godina Singapur se suočava s nedostatkom radne snage koja je trebala zadovoljiti sve zahtjevniju potražnju. Taj se problem riješio zapošljavanjem inozemnih radnika, pri čemu je izdavanje radnih dozvola predstavljalo makroekonomski alat za reguliranje nezaposlenosti, plaća i inflacije. Osim problema s nedostatkom radne snage, Singapur se suočavao i s "*odljevom mozgova*" koji je predstavljao posebno nepovoljan čimbenik na kraju 20. i početku 21. stoljeća. Shodno navedenom, izglasane su pronatalitetne mjere i programi kako bi se zadržali obrazovani ljudi u zemlji.⁶³

Sljedeća važna značajka bila je iznimno visoka štednja koja je determinirala ekonomski rast i razvoj Singapura. Godine 1955. osnovan je Središnji štedni fond koji je djelovao na osnovi prikupljenih sredstava, a čitava radna snaga bila je član ovoga fonda. Štednja se većim dijelom ulagala u niskorizične državne obveznice koje su se koristile za razvoj infrastrukture i državnih poduzeća. Kao primjer navodi se da je bruto domaća štednja u posljednjoj dekadi 20. stoljeća iznosila preko 50%, što je doprinjelo održavanju niskih kamatnih stopa i osiguranju sredstava za rast i razvoj.⁶⁴ Značajno je istaknuti opseg izravne državne kontrole imovine. Država je kontrolirala preko 85% stanova i oko 25% BDP-a, a u državnom vlasništvu bile su komunalne usluge, Razvojne banke Singapur, Lučke kapetanije

⁶³Vietor H.K, R. (2010.): „*Kako se zemlje natječu*“, Mate d.o.o., Zagreb, str. 45.

⁶⁴Op. cit. pod 63, str. 46.-50.

Singapur, te Zračna luka Singapur, Telekom i Inženjerstvo Singapur.⁶⁵

S aspekta političkog sustava, Singapurom se upravljalo kao korporacijom što je sljedeća važna značajka. Državni službenici isticali su se iznimnim obrazovanjem, motiviranošću i talentiranošću, te su bili vrlo dobro nagrađivani, što ujedno predstavlja i praksu današnjice. Također, plaće državnih službenika bile su iznimno visoke, pa je tako na primjer plaća najnižih ministara krajem 20. stoljeća iznosila oko 550 000 dolara što je zapravo više nego plaća tadašnjeg predsjednika SAD-a.⁶⁶ Takvom se politikom nastojalo zadržati najobrazovanije i najtalentiranije zaposlenike. U Singapuru su bile česte lateralne zamjene poslova, pa su državni službenici mijenjali poslove svakih nekoliko godina, čime se imitiralo korporacije. Time su bile osigurane mnoge dobrobiti kao što su međusobno poznavanje te razvoj široke perspektive i strategije. Sljedeća značajka je nepostojanje korupcije među državnim službenicima, pa je autoritativna vlada bila poznata po iznimnom poštenju i transparentnosti u radu.

Singapur je obilježilo i učinkovito makroekonomsko upravljanje. Naime, do 1970. godine središnja država imala je uravnotežen budžet. Porezna stopa je bila niska, ali su i kapitalni rashodi bili minimalni, a investicijska potrošnja države finncirala se putem spomenutog Središnjeg štednog fona. Monetarna politika bila je kontrolirana od Monetarne vlasti, moćne središnje banke. Tečajnom politikom održavana je niska stopa inflacije, a kamatne su se stope držale na razini inozemnih stopa.

Sljedeća značajka ekonomskog rasta i razvoja Singapura je industrijska politika čiji je cilj bio privlačenje inozemnih investitora iz Europe i SAD-a. To je u biti funkcioniralo sve do drugog naftnog šoka 1980-tih godina. Tada se ostale azijske zemlje s nižim plaćama javljaju kao oštra konkurencija Singapuru. Posljedično, 1985. godine zabilježena je velika recesija koju je obilježila:

- visoka stopa nezaposlenosti;
- pad investicija u proizvodnju.⁶⁷

Reakcija vlade na navedeno rezultirala je intervencijom koja je podrazumijevala sljedeće aktivnosti:

- manje državno upravljanje;
- fleksibilnije određivanje plaća;

⁶⁵Ibidem.

⁶⁶Op. cit. pod 63, str. 52.

⁶⁷Op. cit. pod 63, str. 55.

- smanjenje prisilne štednje.

Spomenute mjere utjecale su na vrlo brzi oporavak već sljedeće godine. Nakon toga uslijedile su promjene u razvojnoj strategiji i Singapur pronalazi načine za konstantno povećanje dodatne vrijednosti gospodarstva. U posljednjoj dekadi 20. stoljeća trgovinski promet Singapura narastao je do dvostrukog ili trostrukog BDP-a i bilježio je najveći udio na svijetu. Također, 1989. godine osnovan je i prvi internetski trgovinski sustav TradeNet koji je doprinjeo učinkovitosti i vremenu obrtaja za investicijska poduzeća.⁶⁸

Navedene značajke ove zemlje utjecale su na učinkoviti i zavidan ekonomski rast i razvoj, te ono što Singapur predstavlja danas s aspekta globalne ekonomije. To je zapravo jedna od najbogatijih zemalja svijeta, što se zaključuje na temelju relevantnih statističkih podataka. U 2014. godini BDP je iznosio čak 307,87 milijardi dolara i predstavljao je 0,5% globalne ekonomije. Stopa rasta BDP-a u odnosu na prethodnu godinu iznosila je 7,4%. Iste godine, BDP po stanovniku bilježio je 38 088 dolara.⁶⁹

Ova zemlja kojom upravlja državna uprava zapravo je jedinstveni globalni primjer visoke razine štednje i investicija koje su usmjerene na razvoj infrastrukture, vještina i institucija, a sve u službi ekonomskog djelovanja.

⁶⁸Ibidem.

⁶⁹Trading Economics (2015.): „Singapore GDP“, <http://www.tradingeconomics.com/singapore>, 20. kolovoza 2015.

5. ZAKLJUČAK

Gospodarstvo Singapura zabilježilo je zavidan ekonomski rast i razvoj tijekom 20. stoljeća, koji je nešto izraženiji bio u drugoj polovici stoljeća, točnije od 1960-tih godina na dalje. O tome svjedoče analizirani ekonomski pokazatelji rasta i razvoja, ali i današnja pozicija singapurskog gospodarstva s aspekta globalne ekonomije.

Ekonomski rast i razvoj Singapura rezultat je usvojene multidimenzionalne strategije razvoja koja se u suvremeno doba razmatra kao uzoran primjer alternativnih modela ekonomskog razvoja. Singapurska strategija razvoja podrazumijevala je potpunu slobodu trgovine i ukidanje barijera, okretanje ka izgradnji globalne prepoznatljivosti zemlje i privlačnosti za strane investitore. U okviru privlačenja stranih investitora ističe se donošenje poreznih olakšica kako bi se u što većoj mjeri privukla izravna strana ulaganja.

Glavni nositelji razvoja generalno, pa tako i onog ekonomskog su ljudi, odnosno lokalna zajednica, pa time i radna snaga. Singapur je posebnu pažnju posvećivao radnoj snazi, a takva je praksa prisutna i u današnjici. Naime, ova se država ističe kontinuiranim promicanjem cjeloživotnog obrazovanja. O tome svjedoči i udio te struktura obrazovanih stanovnika koja je u radu detaljnije istražena. Osim obrazovanja i unapređenja znanja, posebno se vodi briga o privlačenju i zadržavanju visoko obrazovanih i najtalentiranijih zaposlenika. Posljedično, plaće zaposlenika na višim organizacijskim razinama i plaće državnih službenika vrlo su visoke pa se čak mogu uspoređivati s najvišim plaćama u svijetu.

Infrastruktura i tehnologija, odnosno tehnološke primjene i inovacije predstavljale su presudan čimbenik ekonomskog rasta i razvoja Singapura. Pri tome je važno naglasiti da se tijekom 20. stoljeća kontinuirano ulagalo u ovaj segment razvoja te su se dosljedno pratili globalni trendovi s ciljem što uspješnijeg odgovaranja na zahtjeve potražnje. Osim navedenoga, posebno se ističe visoka štednja i osnivanje Središnjeg štednog fonda u 20. stoljeću. Prikupljena sredstva ulagana su u mnoge sfere, pa tako i u izgradnju i unapređenje infrastrukture.

Specifičnost ekonomskog rasta i razvoja ove države očituje se i u političkom sustavu, pri čemu se ovom državom upravlja na način oponašanja korporacija, te makroekonomsko upravljanje. Tijekom 20. stoljeća država je uglavnom bilježila suficit uz minimalna odstupanja, a monetarna politika je bila strogo kontrolirana. Pri tome je porezna stopa bila niska kao i kapitalni rashodi. Tečajna politika bila je usmjerena na održavanje niske stope inflacije i kamatnih stopa na razini onih inozemnih.

O uspješnosti Singapura ipak najbolje govore konkretni ekonomski pokazatelji i podaci koji ukazuju na kontinuirani rast BDP-a

U današnjici Singapur ima najkvalitetnije uvjete života u Aziji, a vjerno konkurira i na globalnoj razini. Od stjecanja neovisnosti, BDP Singapura višestruko se povećao. Njegovu ekspanzivnom rastu i razvoju doprinjela je prilagodba zahtjevima tržišta i stranim investitorima. Može se reći da je ova država strogo fokusirana na ekonomski rast i vjerno prati dinamični model industrijalizacije temeljen na izvozu. Stoga se vjeruje se da će i tekuće stoljeće obilježiti ekonomski rast i razvoj ove države te da će temelj navedenoga biti u poticanju inovativnosti kako bi se očuvalo izgrađeno liderstvo unutar ove regije, kao i zavidna pozicija na razini globalne ekonomije. Vrlo je važno kontinuirano traženje novih tržišta i zadovoljavanje sve zahtjevnije potražnje s obzirom na činjenicu da azijske države rapidno napreduju i predstavljaju oštru konkurenciju.

6. POPIS LITERATURE

Popis knjiga i članaka:

- Rowthorn, C.; Andrew, D.; Hellander, P.; Lindenmayer, C. (1999.): "Malaysia, Singapore & Brunei", Loney Planet Publications, Hawthorn
- Samuelson, P. A., Nordhaus, W. D. (2010.). "Ekonomija", Mate d.o.o., Zagreb
- Sugimoto, I. (2010.): "Economic Growth of Singapore in the Twentieth Century – Historical GDP and Empirical Investigations", Soka University, Japan, str. 1.
- Vietor H.K, R. (2010.): „Kako se zemlje natječu“, Mate d.o.o., Zagreb, str. 45.

Popis internetskih izvora:

- Department of Statistics Singapore (2015.): "Population Trends 2014", http://www.singstat.gov.sg/docs/default-source/default-document-library/publications/publications_and_papers/population_and_population_structure/population2014.pdf
- GoTajland (2015.). "Singapur", <http://www.gotajland.com/singapur/>
- InterijerNet (2008.): "Singapur – grad lavova", http://www.interijernet.hr/hr-razno/singapur-grad-lavova_56634
- Proleksis Enciklopedija (2013.): "Singapur", <http://proleksis.lzmk.hr/45950/>
- Radošević, D (1996.). "Ekonomski rast i izvoz", <http://hrcak.srce.hr/31040>
- Singapore Department of Statistics (2015.): "Population – Latest Data", <http://www.singstat.gov.sg/statistics/latest-data#14>
- Svet Pedija (2013.): "Singapur", <http://svetpedija.com/2013/07/singapur/>
- Šebić, F. (2011.): "Ekonomski razvoj", <http://www.scribd.com/doc/60887497/Ekonomski-razvoj-SKRIPTA#scribd>
- Tijardović, I. (2012.): "Singapur najvažnije svjetska tranzitna luka", <http://www.poslovni.hr/komentari/singapur-najvaznija-svjetska-tranzitna-luka-203914>
- Trading Economics (2015.): „Singapore GDP“, <http://www.tradingeconomics.com/singapore>
- Vidaković, N.: "Ekonomski rast", <http://www.neven->

vidakovic.com/pdf/mojabanka/ekonomski_rast.pdf

- *XXX: "Putevi rasta poduzeća",
www.100megsfree.com/memo/mikro/dado28_teorija%20rasta.doc*

7. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFOVA

Slika 1. Agregatna funkcija proizvodnje – AFP.....	4
Slika 2. Smithovo zlatno doba	6
Slika 3. Malthusova turobna znanost	7
Slika 4. Jednadžba akumulacije kapitala	8
Slika 5. Utjecaj povećanja kapitalne vrijednosti na ekonomski rast.....	9
Slika 6. Stope nataliteta u svijetu 2012. godine	13
Slika 7. Geografski smještaj Singapura	22
Slika 8. Singapurska luka.....	24
Tablica 1. Prosječna stopa rasta BDP-a i njegovih komponenti u 20. stoljeću.....	28
Tablica 2. Struktura potrošnje s obzirom na udio proizvoda široke potrošnje (%).....	29
Tablica 3. Bilanca plaćanja (mil. USD)	30
Tablica 4. Stopa rasta komponenti BDP-a, BDP-a i BDP-a po stanovniku u 20. stoljeću (%)	31
Tablica 5. Prosječna stopa rasta cijene i količina najvažnijih izvoznih proizvoda (%)	34
Tablica 6. Vladini rashodi – udio u rastu	38
Tablica 7. Postotni udio rashoda u BDP-u prema tekućim cijenama (%).....	39
Graf 1. Kretanje stope rasta BDP-a i BDP-a po stanovniku	32
Graf 2. Kretanje unutarnje i vanjske potražnje i utjecaj na rast ukupne potražnje (%)	33
Graf 3. Ovisnost o izvozu (mlrd. USD)	35
Graf 4. Udio ostvarenih prihoda prema razinama vladinih tijela u ukupnim prihodima (%).....	36

SUMMARY

Economic growth and development are the terms that are related and complement each other. The growth contains quantitative meaning and development contains qualitative and quantitative meaning. The economic growth implies the use of the available resources to maximize the total production to fulfill the current needs and strengthen basis for future production. The economic development, with the growth of final output includes other changes: technological, organizational and structural changes in the economy. Accordingly, the economic development is broader term than the term of economic growth.

Singapore is a country of global importance, whether it is considered as a leading global touristic destination, the world's superpower from the economic point of view or strictly legal regulated state. This island state, located in Southeast Asia, belongs to the group of the smaller countries in the world, but is also one of the most populated and richest countries. In various literatures it is often called the “Asian Gibraltar” due to the extremely important geo-strategic position, and belongs to a group called the Asian tigers.

The economy of Singapore has one of the most successful models of economic development, and in the present day is known as one of the globally most important. For the economic growth and development of Singapore the acquisition of multi-dimensional development strategy is essential. The most important strategies are: the complete freedom of trade, elimination of barriers, building a globally recognized country, attracting foreign investors (tax relief for investors), adjustment to market requirements and foreign investors. The imperative of development are people. Singapore is devoted entirely to the „problem“ and insists on lifelong learning, retention of highly educated population in the country and attracting foreign talented potential employees. One of the main factors of economic growth and development is the investment in infrastructure and technology that follows trends and market demands. A specific political system in the state in which the country is run like a corporation has helped in economic development and growth of Singapore. This is a country focused on economic growth and monitoring dynamic industrialization models based on exports.

It is believed that in this century Singapore will maintain and increase in economic growth and development, through encouraging innovations keeping positions at top levels of the global economy. It is essential that Singapore continues to seek out for new markets, fulfills demands from customers and monitors competitive states.